

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

- 1 Työturvallisuus
- 2 Kiillotettua painopaperia alettu valmistaa Voikkaalla
- 7 Onnistuneet työturvallisuuspäivät Kuusankosken tehtailla
- 12 Moninkertaiset harjannostajaiset Kymintehtaalla
- 13 Karjalankosken voimalaitoksen harjannostajaiset
- 15 Juantehtaan korjauspaja
- 16 Ekonomi Ralf Ekström: Högfors messuilla ja näyttelyissä
- 18 Kymintehtaan tehdaspalokunta menestyi Jehu-maljakilpailussa
- 19 Kymintehtaan Mestarikerho 25-vuotias
- 19 Jalkapalloa harrastava selluloosatehdas
- 20 Vanha postinkuljettaja muistelee
- 20 Hallan martoilla komea kioski
- 22 33 vuotta Hallan palopäällikkönä
- 23 Tehtaanlääkäri: Vanhan iän salaisuus
- 24 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 24 Merkkipäiviä
- 28 Manan majoille

Toimituksen tuoilta

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSSIHT.: HELI KYLLÖNEN - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.

Hitsaaja Toivo Pöyhönen Juantehtaan korjauspajassa työnsä ääressä. Ks. kirjoitusta Juantehtaan korjauspaja s. 15.

Päätuotteemme paperin valmistuksessa on tapahtunut uusi aluevaltaus, kun Voikan tehtaan kahdella vanhalla koneella on alettu valmistaa kiillotettua painopaperia. Tämä uudistus on vaatinut melkoisia uudishankintoja ja muutostöitä, jotka nyt on saatu suoritetuksi loppuun.

Rakennustoiminta jatkuu edelleen korkeapaineen alaisena. Kymintehtaalla vietettiin nipussa viiden rakennuskohteen harjannostajaisia ja Juankoskella on juhlistettu Karjalankosken vesivoimalaitoksen rakennustyön edistymistä harjannostajaisvaiheeseen.

Kuusankosken tehtailla vietettiin jälleen työturvallisuuspäiviä, jotka saivat hyvän yleisömenestyksen osakseen.

Näyttää siltä, että oikea, valpas asennoituminen työturvallisuusasioita kohtaan on laajenemassa.

Högforsin Tehdas on esittänyt tuotteitaan useilla kotimaisilla messuilla, Suomen Teollisuusnäyttelyssä Moskovassa ja muuallakin ulkomailla.

Kymintehtaan tehdaspalokunta menestyi hyvin ankarassa Jehu-maljakilpailussa. Se oli vakuuttava osoitus tehokkaasta koulutuksesta ja palokunnan keskuudessa vallitsevasta innostuksesta. Palokunta-asioihin liittyy myös kirjoitus tutusta hahmosta, palopäällikkö Emil Weckstenistä, joka on siirtynyt 'oloneuvokseksi'. Toinenkin vanha hallalainen, vahtimestari Uuno Korhonen muistelee menneitä.

Työturvallisuus

Työturvallisuus ja sen hyväksi suoritettava tapaturmantorjunta ovat asioita, joilla on keskeinen sija teollisuuden sosiaalitoiminnassa. Siihen velvoittaa niin työnantajaa kuin työntekijää jo lakikin. Pelkkä lain kirjaimen noudattaminen edellyttää kuitenkin vain eräänlaista vähimmäismäärää, minkä lisäksi tarvitaan paljon vapaaehtoista turvallisuustyötä. Määrätietoiseksi ja pitkäjänteiseksi tämä työ on saatu työturvallisuustoimikuntien avulla. Näissä säännöllisesti kokoontuvissa toimikunnissa on sekä työnjohdolla että työntekijöillä edustuksensa ja vaikka näiden elinten toimivalta rajoittuukin pääasiallisesti neuvontaan, ohjeiden antamiseen ja tarkkailuun, ovat ne voineet suuresti edistää työturvallisuutta. Tähän on varmaan osaltaan vaikuttanut se, että turvallisuustoimikunnissa niiden eri ryhmiä edustavasta kokoonpanosta johtuen asiat joutuvat valotetuksi kaikkien osapuolien kannalta katsottuna. Työosaston paras asiantuntemus on siten edustettuna toimikunnassa, samalla kuin sitä elähdyttää voimakas yhteisvastuun tunne.

On ollut ilahduttavaa todeta, että yhtiömme piirissä ponnistelut työturvallisuuden parantamiseksi eivät ole olleet turhia. Tilastot ovat vuosi vuodelta parantuneet. Varsinkin koneiden aiheuttamat tapaturmat ovat alkaneet käydä harvinaisiksi, joskin toisaalta työmatkatapaturmat ovat lisääntyneet. Mutta missäpä ihmiset ovatkaan nykyisin enemmän vaaralle alttiina kuin kaduilla ja teillä. Moottoriajoneuvojen nopea lisääntyminen, vauhtihurjastelu ja liikennemääräysten heikko tuntemus ja niistä piittaamattomuus ovat saaneet aikaan murheellista jälkeä.

Mutta myös varsinaisten työtaturmien kohdalla on tämän vuoden aikana Kuusankosken tehtailla tapahtunut äkillinen huononeminen. Voidaan olettaa, että tähän on ainakin jossain määrin vaikuttanut vilkas rakentaminen ja siitä aiheutuvat poikkeukselliset olosuhteet. Toisaalta nuoria työntekijöitä on otettu töihin tavallista enemmän. Olisi kuitenkin erheellistä korostaa liikaa näitä seikkoja. Työnjohto ja turvallisuustoimikunnat samoin kuin työntekijät eivät varmaankaan ole hellittäneet otettaan työturvallisuuden vaatimuksista, päinvastoin ovat kiinnittäneet niihin entistä enemmän huomiota.

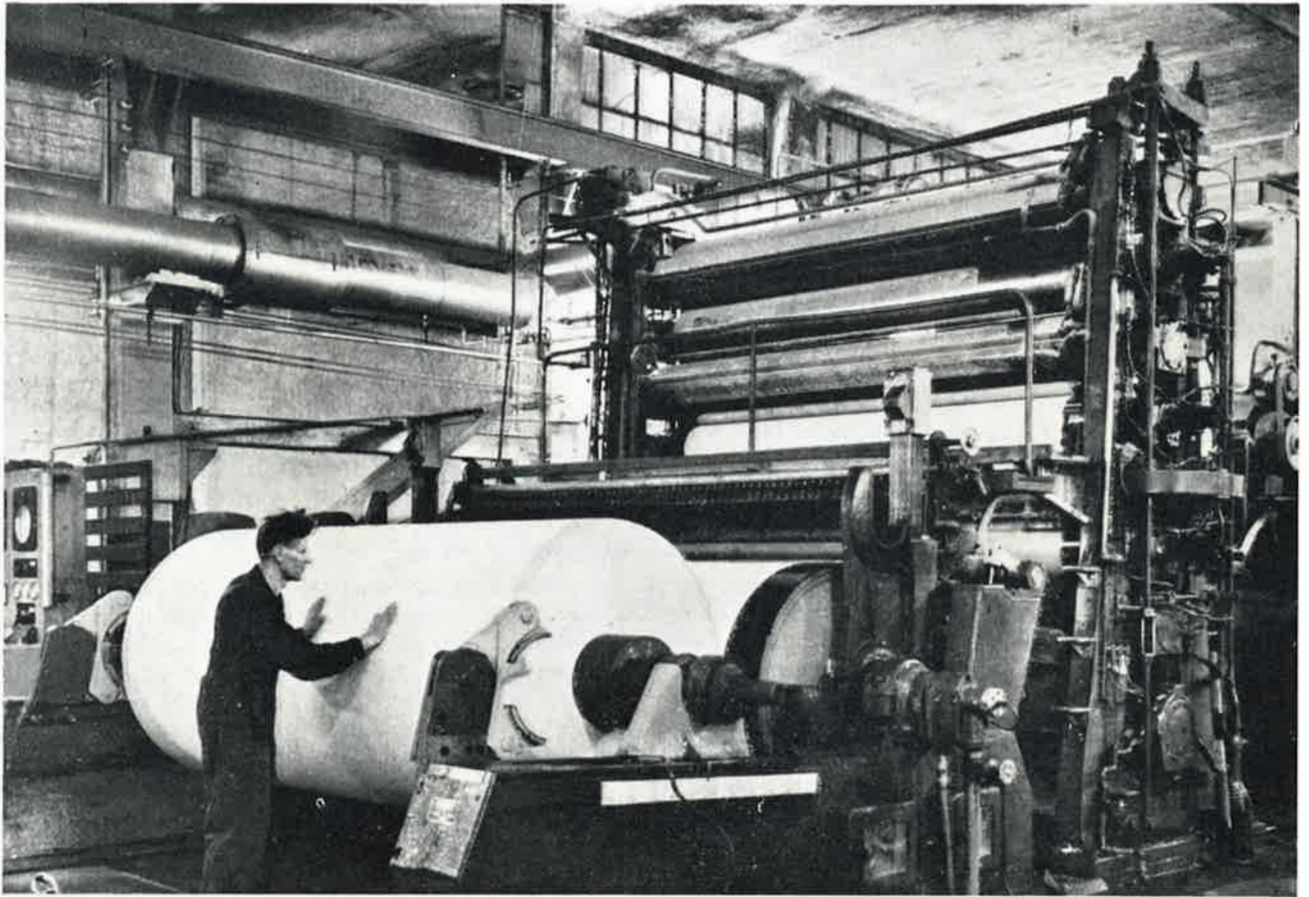
Meidän tulee muistaa, että suurimmaksi osaksi onnettomuudet aiheutuvat inhimillisistä tekijöistä. Ihminen on erehtyväinen, hän saattaa olla väsyksissä, monien huolten painama ja kaiken lisäksi hänellä saattaa olla huono onni. Näin hän joutuu aivan kuin huomaamatta vedetyksi vaaravyöhykkeeseen ja pahimmassa tapauksessa ikävin seurauksin.

Turvallisuustyössä ei kuitenkaan saa lähteä selityksestä, että 'se oli hänen kohtalonsa'. On vain entistä määrätietoisemmin pyrittävä kaventamaan onnettomuuksien uhkaa. Turvallisuustyötä on jatkettava aikaisemman kokemuksen pohjalla ja samalla uusia keinoja etsien. Tärkeintä on varmaan oikean ajattelutavan ja asennoitumisen juurruttaminen jokaiseen. Tässä suhteessa ei pidä luottaa liikaa esimerkiksi julisteisiin ja muuhun valistusaineistoon, joissa joko karmaisevasti tai humoristisesti koetetaan vedota tehtaan väkeen. Ei pidä myöskään liikaa luottaa siihen, että tilastot numerot herättävät uneliaat. Tilastoissa tapaturmat ja niiden uhrit esiintyvät pelkkinä lukuina, joten niiden persoonallinen sanottava jää vähäiseksi.

Sen sijaan kahdet viimeksi tehtaillamme järjestetyt turvallisuuspäivät merkitsevät varmaan uutta aluevaltausta. Valistustilaisuudet on järjestetty kunkin osaston omissa puitteissa, esimerkit valittu osastolla sattuneiden tapaturmien joukosta, vieläpä saatu onnettomuuden uhreiksi joutuneita kertomaan tapauksestaan. Näin on kyetty valottamaan työturvallisuuden ongelmia kunkin omissa työympäristössä ja siten jokainen osastolla työskentelevä on alkanut suhtautua asiaan kuin omaansa. Tällainen työturvallisuuden valistusmuoto on mitä käyttökelpoisin ja edelleen kehittämisen arvoinen.

Kiillotettua painopaperia alettu valmistaa Voikkaalla

PK II:lle ja PK V:lle on hankittu uudet rullauskoneet

Voikan paperitehtaan käyttöpäällikkö, dipl. ins. Magnus Wangel

Voikan tehdasnäkymiä on jo puoleltoista vuoden ajan hallinnut suuren tuotannonlaajennuksen toteuttaminen. Uuden suuren sanomalehtipaperikoneen hankkiminen on saanut kaiken tämän aikaan ja johtanut paitsi uuden paperikonesalin rakentamiseen myös höyryvoimalaitoksen ja puuhiomon laajentamiseen. Korkeapainetta on osaltaan lisännyt vielä uuden säännöstelypaddon sekä uusien uittolaitteiden rakentaminen koskeen.

Tämä suurisuuntainen uudisrakennustoiminta on luonnollisesti ollut yleisen huomion kohteena, kun sen sijaan samanaikaisesti suoritetuista vanhan tuotantokoneiston muutos- ja uudistustöistä ei ole paljonkaan kerrottu. Nämä ovat kui-

tenkin olleet varsin merkittäviä ja niiden ansiosta Voikan paperitehtaan tuotanto-ohjelma on nyttemmin laajentunut käsittämään sanomalehtipaperin ohella myös puupitoisen kiillotetun painopaperin.

Tätä uutta paperilaatua valmistetaan kahdella vanhalla koneella, PK II:lla ja PK V:llä. Nämä koneet hankittiin v. 1907 Voikan paperitehtaan suurpalossa tuhoutuneiden koneiden tilalle. PK II:n on valmistanut Banning & Setz ja PK V:n Voith. 1930-luvun puolivälissä, jolloin tehdas sai kaksi suurtuottoista paperikoneetta, niiden valmistaja Walmsley uudisti myös nämä pienet koneet asentamalla niihin uudet imutelat. PK V uusittiin v. 1934 ja PK II vuotta myöhemmin. Vaikka

koneet ovat eri rakentajien käsialaa, niitä voidaan pitää sisarkoneina, siinä määrin ne ovat toistensa kaltaisia. Paperiradan leveyskin on melkein sama: PK II:lla 110 ja PK V:llä 105 tuumaa.

Nyt nämä koneet ovat läpikäyneet jälleen samanlaisen uudistuksen. Itse koneissa suoritettavat muutostyöt eivät ole kuitenkaan sellaisenaan ratkaisseet uuden paperilaadun valmistuskysymystä, vaan sen lisäksi on tarvittu paljon muita koneita ja laitteita. Uudistukset ovat olleet siinä määrin perusteellisia ja radikaalisia, että on muodostettu kokonaan uusi tuotantolinja tämän uuden painopaperin valmistamiseksi. Kun lähiaikoina puristinhiomo erotetaan palvelemaan yksinomaan tätä uutta tuotannonhaaraa, tulevat sanomalehtipaperi- ja painopaperilinja olemaan täysin toisistaan erillään.

Seuraavassa tutustumme Voikan paperitehtaan käyttöpäällikön, dipl. ins. Magnus Wangelin asiantuntevalla opastuksella tähän huomattavaan uudistukseen, joka teknillisesti ja mekaanisesti on nyttemmin

kokonaisuudessaan toteutettu edellä mainitun puristinhiomon tähän systeemiin liittämistä lukuun ottamatta.

Uusi massankäsittelyosasto

Sanomalehtipaperiin verrattuna edellyttää painopaperin valmistaminen luonnollisesti paremman massan käyttöä. Tärkeä tekijä on tietenkin selluloosapitoisuuden lisääminen, mutta koska edelleen on kysymys puupitoisesta paperista, on yhtenä perusedellytyksenä sittenkin puuhiokkeen ominaisuuksien parantaminen. Tämän takia massa valkaistaan, mikä suoritetaan natriumperoksidin avulla. Ennen valkaisutorniin joutumistaan puuhioke johdetaan saostajiin, joissa massan sakeus nostetaan 12 prosenttiin. Puuhiokkeen ja selluloosan lisäksi tarvitaan lisä- ja täyteaineita, kuten savea, liimaa, alunaa ja väriaineita, joten näitä varten on tarvinnut rakentaa tuotantolinjan yhteyteen asianmukaiset erikoislaitteet. Massan ja lisäainesten mittaaminen tapahtuu samantyyppisten pyörivässä liikkeessä olevien annostelijoiden avulla kuin Kymin

Kuitujen talteenottolaitoksesta vesi poistuu kirkkaan puhtaana

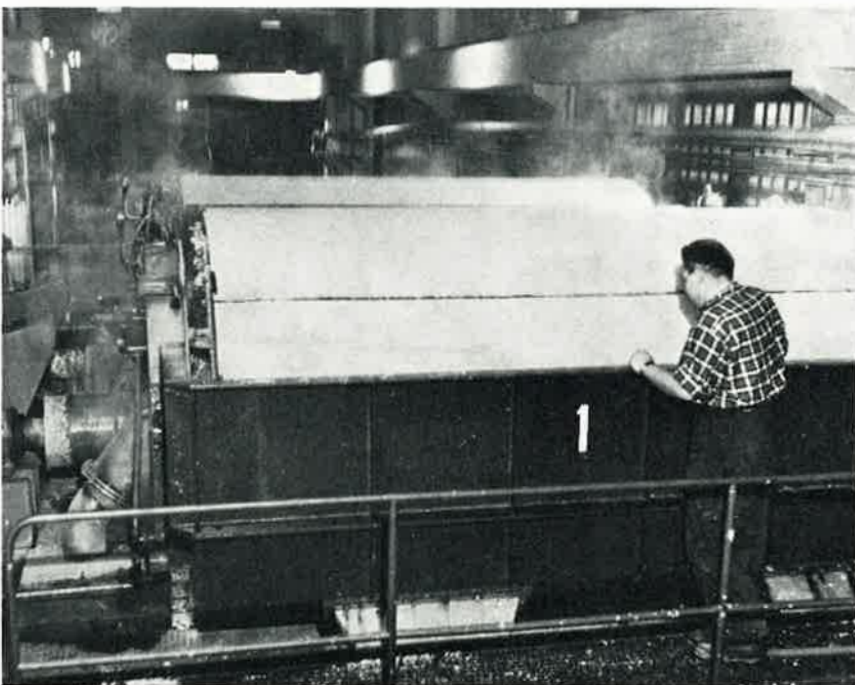
paperitehtaallakin. Lisäksi on hankittu selluloosapulpereri, viisi massasäiliötä, kolme konekyyppiä ja hydropulpereri hylkypaperin jauhamista varten. Kaikki nämä palvelevat ainoastaan tätä uutta systeemiä, johon kuuluu lisäksi vielä kuitujen talteenottolaitos.

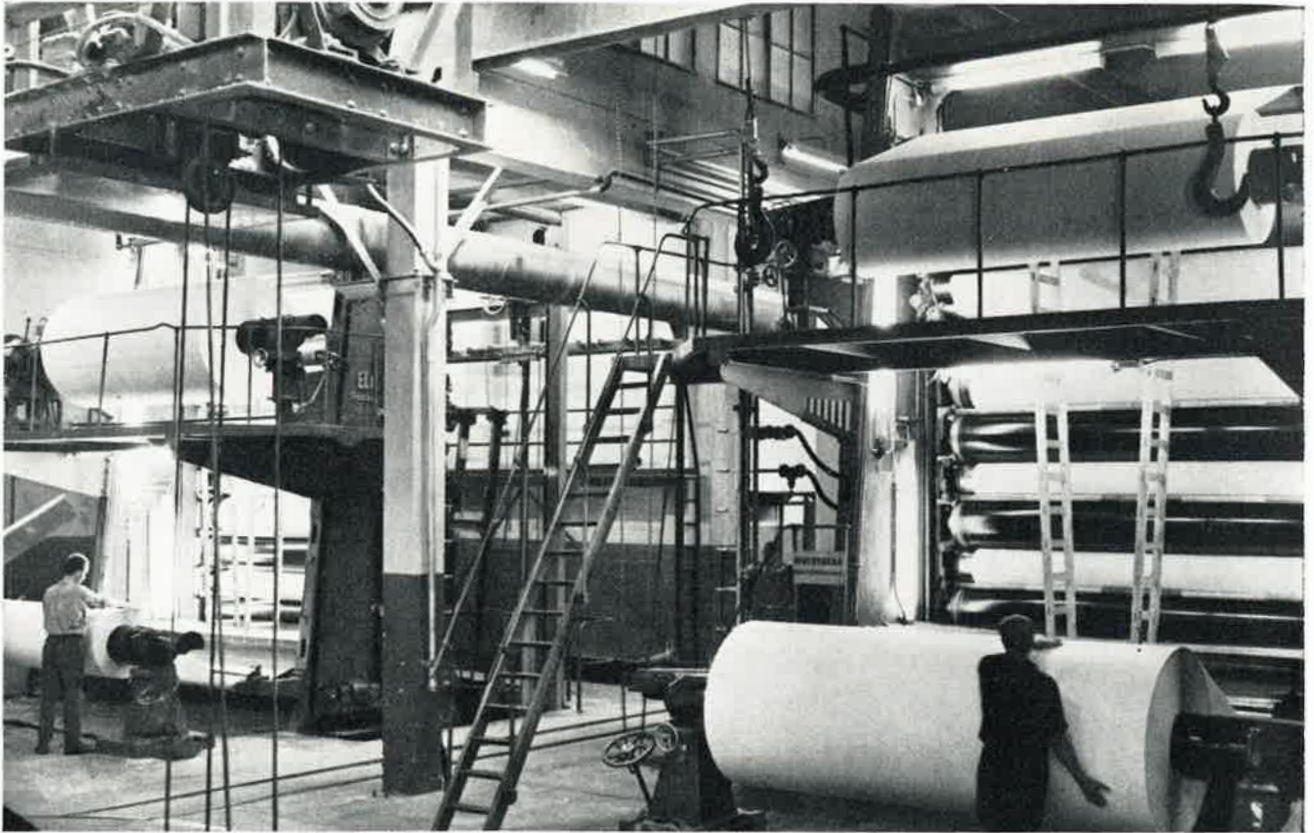
On siis tarvittu kokonaan uusi massankäsittelyosasto, jotta koneet saisivat uuden paperilaadun edellyttämän massan. Ennen koneille tuloa massa jauhetaan Jylhä-jordanissa, jollainen on kummallakin koneella. Tämän jälkeen pyörrepuhdistajien avulla erotetaan massasta vielä roskat, hiekkajyvät, likapilkut ja hienojakoinen sahajauhossa. Pyritään siis mahdollisimman puhtaaseen massaan. Esimerkiksi hiekkajyvien poistaminen on tärkeää, koska ne paperin mukaan joutessaan saattaisivat vahingoittaa syväpainokoneiden arkoja silintereitä.

Paperikoneille uudet rullauskoneet

Itse koneisiin ei ole tehty suuria muutoksia. Joitakin sekoituspumppuja on lisätty ja muita pienehköjä uudistuksia suoritettu. Sen sijaan kumpikin kone on saanut uuden Valmetin valmistaman Pope-rullaus-

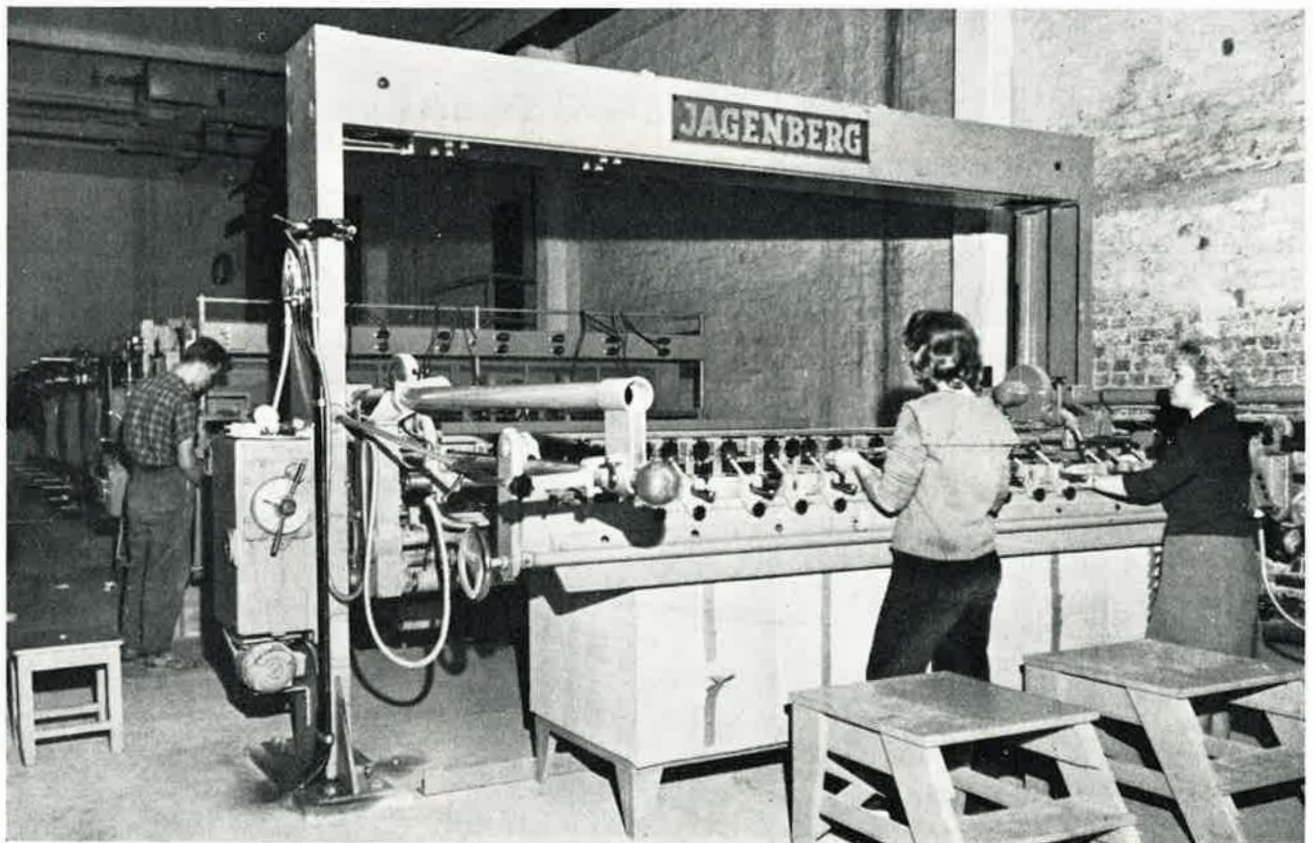
Uuden massankäsittelyosaston saostajat

Eck-kiillotuskalanterit ovat komeita koneita

Arkkisaliin on hankittu uusi Jagenberg-arkkileikkuri

Arkinkäsittelyn lisääntymisestä huolimatta eivät tilat ole käyneet ahtaiksi

koneen, minkä lisäksi konekalanteerin ja rullauskoneen väliin on asennettu kastelulaitteet. Uusien rullauskoneiden avulla on rullaaminen saatu erittäin tasaiseksi ja niillä voidaan ajaa huomattavasti suurempia 'tampuureja'. Kun aikaisemmin suuren rullan maksimipaino oli puoli-toista tonnia, päästään nyt 2,3 tonniin. Koneiden maksiminopeus on entinen eli 250 metriä minuutissa.

Kaksi kiillotuskalanteria

Konesalista isot rullat siirretään kiskovaunuilla kalanterisaliin, jossa on kaksi Eck-kiillotuskalanteria. Ensimmäinen asennettiin jo vuoden 1959 alussa ja sen olemme aikaisemmin esitelleetkin lehdessemme. Toinen ensimmäisen kanssa täysin identtinen kiillotuskalanteri käynnistettiin viime heinäkuussa. Eck-kiillotuskalanterissa on kymmenen telaa, maksimipuristus 250 kg/cm ja työnopeus 500 metriä minuutissa. Kalanterisalin paikalla oli aikaisemmin varastotila, joka sellaisenaan sopi tähän uuteen tarkoitukseen. Samaan saliin on sijoitettu myös molemmat pituusleikkurit.

Riisikäreet syntyvät kiskoja pitkin kulkevan pakkausvaunun päällä

Lopullisen asunsa paperipaali saa pakkaajien käsissä

Arkinkäsittely ja pakkaus

Kalanterisalista rullat siirretään lattiakuljettimen avulla välivarastoon, jossa sanomalehtipaperin ja painopaperin tuotantolinjat yhtyvät. Rullina markkinoille lähetettävä painopaperi pakataan, minkä jälkeen se jatkaa matkaansa varsinaisen varaston puolelle. Kuitenkin noin kolmannes painopaperista lähetetään tilaajille arkkeina, joten tämä osa tuotannosta kaipaa vielä melkoista jälkikäsittelyä. Välivaraston joen puoleinen sivusta on muutettu arkkipaperivarastoksi, josta rullat nostetaan kahden katossa ole-

Jokaisesta tilauksesta otetaan paperinäytteet

Paalit siirtyvät automaattisesti toimivan laskuhissin avulla varastoon, jossa trukki pitää huolen niiden edelleen siirtämisestä

van aukon kautta lajittelusaliiin. Ensimmäiseksi paperi joutuu täällä arkkileikkuriin. Arkkitilausten lisääntymisen takia vanha leikkuri on saanut rinnalleen uuden Jagenbergmerkkisen leikkurin. Tämä samoin kuin vanha leikkuri laskevat automaattisesti leikkuun yhteydessä riisit. Tilauksista ja paperin laaduista riippuen osa arkeista joutuu suoraan pakattavaksi, osa taasen lajiteltavaksi. Vastaavasti on siten lajittelu-työkin lisääntynyt. Työn järjestely on voitu suorittaa erittäin tarkoituksenmukaisesti, koska lajittelusali on tilava. Pakkaus on uusittu kokonaan ottamalla käytäntöön sama

menetelmä kuin Kymin paperitehtaalla. Paperipaali kootaan ja kääritään pienen kiskovaunun päällä ja sen siirteleminen työvaiheesta toiseen on helppoa. Pakkaajien kiristettyä paalin teräsvanteiden puristukseen se jatkaa matkaansa automaattisesti toimivan laskuhissin avulla paperivaraston puolelle, jossa trukki huolehtii paalin siirtämisestä laskutelineeltä varastoon tai suoraan rautatievaunuun.

Tuotantokyky 35.000 tonnia vuodessa

Painopaperilinjan tuotantokyky on 100 tonnia vuorokaudessa eli noin 35.000 tonnia vuodessa. Vaikka tämän paperilaadun valmistaminen on Voikan tehtaalla vasta alkuvaiheessaan, on jo päästy hyviin tuloksiin. Monien suurpainoksina ilmestyvien aikakauslehtien numerot ovat nähneet päivänvalon tälle paperille painettuna ja niin teksti kuin yksi- ja

monivärikuvat ovat esiintyneet edukseen tällä Voikan uudella kiiltävápintaisella paperilla. Koska kalanterikäsittely antaa tälle paperille paino-ominaisuuksia parantavan kiillon, käytetään tästä paperilaa- dusta nimitystä s/c painopaperi.

Sosiaalituloissa parannuksia

Tuntuu suorastaan uskomattomalta, että nämä paljon tilaa vaativat uudet koneet ja laitteet sekä painopaperin käsittely on voitu sijoittaa vanhoihin tehdastiloihin. Tehtaassa on kuitenkin ollut siinä määrin väljyyttä, että tämä on ollut mahdollista. Vain vähäisessä määrin on tarvittu uusia rakennuskuutioita. Henkilökunnan sosiaalisuojat on jouduttu valtaamaan tuotantopuolen käyttöön, mutta tämä on koitunut vain eduksi, sillä siten on saatu uudet ja entistä paremmat tilalle. Paperikonesalien henkilöstöhuoneet sijoitettiin erittäin keskeiselle paikalle trukkitallin päälle rakennusta korottamalla. Lajittelusalin pesu- ja pukuhuoneet sekä ruokailuhuone muutettiin paperitehtaan ja höyryosaston väliseen uudisosaan, jossa saatiin käyttöön entistä avarammat ja viihtyisämmät suojat.

Lajittelusalin henkilökunnan tilava ja viihtyisä ruokailuhuone

Onnistuneet työturvallisuuspäivät Kuusankosken tehtailla

Kuusankosken tehtailla järjestettiin työturvallisuuspäivät lokakuun 10—14 päivien välisenä aikana yhteistoiminnassa Teollisuus-Tapaturman suojeluteknillisen osaston kanssa. Kuten kaksi vuotta sitten pidetyillä työturvallisuuspäivillä pyrittiin tälläkin kertaa tapaturmantorjuntaa tarkastelemaan ennen kaikkea paikallisesta näkökulmasta omien kokemusten ja omilla osastoilla sattuneiden tapaturmien valossa. Tällä tavoin toivotaan saatavan tämä tärkeä asia lähemmäksi jokaista itseään. Päivien tunnuksena olikin: Yhteisvoimin yhteistä vaaraa vastaan. Toisin sanoen tahdottiin korostaa, että turvallisuustyö kuuluu kaikille. On erehdys luulla, että työturvallisuus tulee hoidetuksi kyllin tehokkaasti, kun työnjohto on tästä tehtävästään tietoinen ja kun vapaaehtoista työturvallisuustoimintaa hoitava turvallisuustoimikunta suorittaa menestyksellisesti neuvovaa ja ohjaavaa työtään työturvallisuuden hyväksi. Lisäksi tarvitaan kaikkien muidenkin innokasta mukanaoloa, valppautta ja aktiivisuutta. Se on tarpeen kunkin itsensä, mutta myös työtovereiden turvallisuuden kannalta.

Työpaikkatilaisuudet muodostivat päivien ohjelman rungon. Niitä pidettiin yhdeksällä työosastolla osanottajamäärän noustessa 800:aan. Ammattikoululaisille järjestetyssä valistustilaisuudessa oli läsnä 200 oppilasta ja kun mestareiden ja työnjohtajien työturvallisuuskoouksiin osallistui lähes sata henkeä, yhtiöläisnaisten tilaisuuteen parisataa ja päivien neljässä elokuvaesityksessä kävi yli tuhat katsojaa, voidaan päivien saamaan yleisömenestykseen olla tyytyväisiä.

Työturvallisuuspäivät tässä muodossaan ovat herättäneet laajemmatikin huomiota. Niinpä tilaisuuksia seuraamassa oli edustajia muilta tehtailla. Myös Teollisuus-Tapaturman toimitusjohtaja, maisteri Nils von Veh sekä apulaisjohtaja, dipl. ins. Runar Saarnio vierailivat päivien aikana Kuusankosken tehtailla.

Työpaikkatilaisuudet

Aikaisemmat kokemukset työpaikkatilaisuuksista ovat olleet myönteisiä. Nytkin vaikutti siltä, että oman osaston asioista myös turvallisuusmielessä oltiin kiinnostuneita. Osaston päällikön tai hänen sijaisensa lausumat tervehdyssanat virittivät jo kuulijat tarkkaavaisiksi. Tapaturmaesimerkki oli valittu osaston omasta piiristä ja eräissä tapauksissa tapaturman uhriksi joutunut selosti itse tapausta pohtien onnettomuuteen johtaneita tekijöitä, työtapaa ja varotoimenpiteitä yhdessä insinöörin tai mestarin kanssa. Kun tällaiseen selostukseen liittyi vielä rainan avulla esitetty kuva tai kuvasarja, niin muodostui selostuksesta mitä havainnollisin ja opettavaisin. Parissa tapauksessa näytettiin asian tuntevasti ja huolellisesti laadittu kuvasarja sellaisesta työstä, jossa tottumattomuus tai varomattomuus johtaa helposti tapaturmaan. Jokainen näistä esimerkeistä ansaitsi maininnan, mutta tyytykäämme tässä vain yhteen. Kymin rakennusosaston tilaisuudessa rakennusmestari Olli Aaltonen esitteli läsnäolijoille kuuden kilon painoisen teräslävyyn ja kuhmun saaneen suojakypärän. Irronnut levy oli klooritehtaan räjähdys- ja palopaikkaa raivattaessa jäänyt huomaamatta ja korjaustöitä suoritettaessa se putosi

n. viiden metrin korkeudelta osuen kirvesmies Eino Pirisen päähän. Seuraukset olisivat olleet tuhoisat, ellei miehellä olisi ollut suojakypärää päässä. Kypärä kesti iskun ja mies selvisi onnettomuudesta pelkällä säikähdyksellä.

Lyhyessä mutta sitä keskitetyssä ja kuulijoihin voimakkaasti vetoavassa puheessaan Teollisuus-Tapaturman tarkastaja, dipl. ins. Olavi Saarinen viittasi aluksi niihin raskaisiin, jopa ihmishenkiä vaatineisiin tapaturmiin, mitä Kuusankosken tehtailla ja rakennustyömailla on tämän vuoden aikana sattunut. Ne eivät ole vaikuttaneet järkyttävästi yksistään onnettomuuskien uhrien omaisiin vaan koko tehdasyhdyskuntaan. Miksi näin tapahtui?, tämän kysymyksen ovat jokaisen vaikean tapaturman yhteydessä asettaneet itselleen varsinkin ne henkilöt — sosiaalivirkailijat, insinöörit, työnjohtajat, työntekijät — jotka vuosikausia ovat olleet aktiivisesti mukana uutterassa, määrätietoisessa ja aloiterikkaassa työssä tapaturmantorjunnan hyväksi. Järjestelmällisen turvallisuustyön ansiosta onkin täällä päästy viime vuosien aikana sellaisiin tuloksiin, että ne herättävät huomiota koko maan puunjalostusteollisuudessa. Nyt on kuitenkin tapahtunut jyrkkä huononeminen ja kuluva vuosi tulee jäämään aikakirjoihin työturvallisuuden mustana vuotena.

Nämä vastoinkäymiset osoittavat, että turvallisuustyö on useasti epäkiitollista. Tulokset eivät ole milloinkaan niin selvästi ja kourautuntuvasti havaittavissa kuin takaiskut. Mutta kun toisaalta näillä tehtailla on turvallisuustoimikuntien puitteissa tapahtuvasta teknillisen

Teollisuus-Tapaturman tarkastaja, dipl. ins. Olavi Saarinen kantoi ohjelman suorittamisessa suurimman helteen: toimi puhujana, alustajana ja elokuvien speakerina

Kymin rakennusosaston väki seuraamassa rakennustyömaiden tapaturmaongelmia esittävää opettavaista elokuvaa

Voikan paperitehtaan teknillinen johtaja T. Z. Wiklund avasi tehtaansa työpaikkatilaisuuden ja johti puhetta osastonsa mestareiden työturvallisuuskokouksessa

johdon, työnjohdon ja työntekijäin yhteistyöstä jo kolmen vuosikymmenen kokemukset, niin tiedämme että yllätyksellisistä vastoinkäymisistä huolimatta tämä työ juuri tässä muodossa kannattaa ja tuottaa tuloksia. Meidän olisi vain saatava tähän yhteistoimintaan mukaan entistä laajemmat piirit, suorastaan kaikki tehtaissa ja eri työosastoilla työskentelevät. Sattuneita tapaturmia tarkasteltaessa voimme näet todeta, että teknilliset puutteet ja epäkohdat, siis ne seikat, joihin turvallisuustoimikunnat voivat vaikuttaa, ovat nykyisin syynä vain pieneen osaan vahinkojen kokonaismäärästä. Valtaosa työtapaturmista aiheutuu ihmisen omasta toiminnasta, hänen

huomioon, olemme voittaneet paljon. Itse asiassa työturvallisuuden vaatimukset eivät ole kovinkaan suuret. Tavallisesti tarvitaan vain työn ja siihen liittyvien vaarojen tuntemusta, kohtalainen määrä tervettä järkeä ja paljon hyvää tahtoa. Erityisesti hyvää tahtoa tarvitaan meiltä kaikilta. Turvallisuustyön onkin oltava kollektiivista ja jos tässä suhteessa saadaan edistystä aikaan, ei näidenkään turvallisuuspäivien järjestäminen ole mennyt hukkaan. Tämän tärkeän sanottavansa puhuja sovelsi kunkin osaston olosuhteita vastaavaksi saaden siten kaikkiin esityksiinsä voimakkaan 'paikallisen värin'.

Työpaikkatilaisuudet päättyivät

tekemisistään tai tekemättä jättämisistään. Näihin 'inhimillisiin' tapaturman syihin on turvallisuustoimikunnilla ja työnjohdolla vain rajoitetut mahdollisuudet vaikuttaa ehkäisevästi. Tarkimmatkaan turvallisuusohjeet eivät voi peittää ennalta arvaamattomia vaaramahdollisuuksia, koska tapaturmat usein sattuvat normaalista poikkeavissa työtilanteissa kuten häiriöiden sattuessa ja korjaustöissä. Mutta jos saamme aikaan sellaisen yhteisen ajattelutavan, että turvallisuuden vaatimukset on kaikessa toiminnassa otettava

elokuvaesitykseen. Koska käytettävissä oli runsaasti opetus- ja valistustarkoituksessa laadittuja työturvallisuusfilmejä, voitiin valinta suorittaa siten, että myös elokuva aiheeltaan liittyi läheisesti osaston toimintaan ja vastasi osastolla vallitsevia olosuhteita.

Mestarit ja työnjohtajat neuvottelupöydän ääressä

Tällä kertaa järjestettiin lisäksi mestareille ja työnjohtajille neuvottelutilaisuuksia, joissa osastopäälliköiden johdolla pohdittiin osaston

työturvallisuuskysymyksiä ja koe-tettiin löytää entistä tehokkaampia keinoja tapaturmantorjunnassa. Näitä kokouksia oli neljä ja alustuksia pitivät dipl.ins. Olavi Saarinen, sosiaalipäällikkö Åke Launikari sekä turvallisuustarkastaja Paul Andersen.

Dipl. ins. Olavi Saarinen kosketteli aluksi tapaturmakysymystä taloudelliselta kannalta. Vuosittain joudutaan maassamme maksamaan korvauksia useita miljardeja ja lisäksi tapaturmat aiheuttavat sellaisia vaikeasti arvioitavia kustannus-tekijöitä kuten aine- ja konevaurioita, töiden keskeytymisiä, koulutustoimintaa uusien työntekijöiden saamiseksi tapaturmaisesti vahin-

Sosiaalipäällikkö
Åke Launikari
puhui uusien
työntekijöiden
valmentamisesta
työturvallisuus-
asioissa
Oik. turvallisuus-
tarkastaja
Paul Andersen

suuden tunne ovat arvoja, joiden merkitystä nykyaikaisessa teollisuudessa tuskin voidaan yliarvioida. Tämä sosiaalinen puoli onkin tullut yhä painavammaksi. Mahdollisuus, että ihminen saattaa jokapäiväisessä työssään joutua terveyttään, jopa henkeäänkin uhkaavalle vaaralle alttiiksi, onkin ennen kaikkea sosiaalinen epäkohta, jota emme voi jättää toimeettomina katsomaan. On-

goittuneiden tilalle ja viiden miljoonan työpäivän menetyksen vuodesa. Näiden taloudellisten näkökoh-
tien lisäksi monet muut painavat syyt edellyttävät työtä tapaturman-
torjunnan hyväksi. Työntekijäin viihtyisyys, tyytyväisyys ja turvalli-

Ylhäällä:
Voikan paperitehtaan ja puuhiomon mestareita pohtimassa vakavaa asiaa

Työpaikkatilaisuus menossa
Voikan keskusruokalassa

Rakennusmestari Olli Aaltonen ja kirvesmies Eino Pirinen tarkastelemassa kovan iskun kestänyttä suojakypärää

nettomuuden satuttua herää jokaisen mielessä itsestään kysymysten sarja: miksi näin tapahtui, olisiko vahinko voitu välttää, onko meidän turvallisuudestamme riittävästi huolehdittu? On ilman muuta selvää, että epätyytyttävien vastausten antaminen tällaisiin kysymyksiin vaikuttaa huonontavasti työpaikalla vallitsevaan mielialaan.

Tiedämme, että suojalaitteiden puuttuminen tai riittämättömyys ovat syynä vain pieneen osaan työtapahtumista, joista valtaosa aiheutuu ihmisen omasta toiminnasta, hänen varomattomuudestaan, ajattelemattomuudestaan, tietämättömydestään. Siksi tapaturmantorjunnassa on tärkeitä saada kaikki työntekijät tuntemaan vaarat ja heidät on opetettava työskentelemään turvallisella tavalla. Tässä tehtävässä teknillisillä toimihenkilöillä ja työnjohtajilla on aivan ratkaiseva asema. Kokemus on osoittanut, että kaikkein tehokkain kasvatuskeino on työnjohtajan antama henkilökohtainen opastus ja neuvonta itse työpaikalla. Työnjohtaja tuntee parhaiten oman osastonsa ja työalueen-

sa, siellä suoritettavan työn ja siihen liittyvät tapaturman vaarat. Hän tuntee myös alaisensa ja hänellä on heidän luottamuksensa. Ja — mikä tärkeintä — työnjohtajan suhtautumistapa työturvallisuuteen vaikuttaa ratkaisevasti hänen alaisensa asenteeseen ja ajattelutapaan. Välinpitämättömyys kasvattaa herkästi samanlaista suhtautumistapaa ympäristössä, kun sen sijaan esimiehen kiinnostus työturvallisuuteen saa alaisetkin sitä harrastamaan. Työnjohtaja, samalla kun hän jakaa työt, ohjaa ja valvoo niiden suoritusta ja suorittaa muita tehtäviä, luo myös suurelta osalta sen hengen, mikä työpaikalla vallitsee. Työnjohtajan asenteesta riippuu siten suuresti määrin, saadaanko jo-

kainen työntekijä suhtautumaan myönteisesti turvallisuustyötä kohtaan ja ottamaan siihen aktiivisesti osaa.

Sosiaalipäällikkö Åke Launikari kosketteli alustuksessaan uusien työntekijöiden turvallisuusopetusta. Tilastojen valossa hän osoitti, että Kuusankosken tehtailla sattuu suhteellisesti eniten tapaturmia alle vuoden palveluksessa olleille ja nimenomaan nuorille työntekijöille. Asiantilan korjaamiseksi on epäilemättä tähänastista enemmän kiinnitettävä huomiota uusien työntekijöiden opastus- ja ohjaustoimintaan. Mestari- ja työnjohtajakunta on tehnyt paljon arvokasta työtä työturvallisuuden tehostamiseksi, mutta tilanteen parantamiseksi kunkin työnjohtaja-asemassa olevan olisi kerrattava ja tarkistettava, mahdollisesti jopa uusittava omassa johdossaan olevan työmaan uusien työntekijöiden opetus- ja ohjausmenetelmät. Puhuja korosti myös valvonnan tehostamisen tarpeellisuutta, sillä valitettavan usein on voitu todeta, että tapaturmien syynä on ollut nuorten työntekijöiden välinpitämättömyys ja piittaamattomuus annettujen työohjeiden ja turvallisuusmääräysten noudattamisessa. Jokaisesta laiminlyönnistä, aivan vähäisestäkin on viipymättä huomautettava ja samalla myös neuvottava asianomaista, miten olisi tehtävä ja meneteltävä, jotta työturvallisuuden

Kymin selluloosatehtaalaisia työpaikkakokouksessaan

vaatimukset tulisi huomioon otetuksi.

Turvallisuustarkastaja Paul Andersén esitti numeroin osastojen suorittamia tapaturmavakuutusmaksuja viime vuosilta. Tapaturmatilaston huonontuessa maksutkin vastaavasti suurenevat. Tapaturmalainsäädännössä tapahtuneet muutokset ovat aiheuttaneet myös nousua vakuutusmaksuissa.

Elokuvaesityksiä

Työpaikkatilaisuuksissa esitettyjen tapaturmantorjunta-aiheisten elokuvien lisäksi annettiin päivien aikana neljä ilmaista elokuvanäytäntöä paikkakunnan elokuvateattereissa. Näissä tilaisuuksissa yli tuhat katsojaa sai nähdä erinomaisesti ohja-

Yhtiöläisnaisetkin viettivät kuukausi-iltaansa työturvallisuusasian merkeissä

Naisten osuus turvallisuustyössä

Päivien ohjelmaan kuului myös yhtiöläisnaisille järjestetty valistus-tilaisuus. Tämä pidettiin naisten kerhojen lokakuun kuukausi-illan yhteydessä ja naisia oli kuten aina näissä illoissa salin täydeltä.

Terveysisäris Irma Pajula puhui kodin ja ennen kaikkea perheemännän osuudesta työtaturmien torjumisessa. Tapaturmista välttämään suojaamalla koneet, kunnostamalla työkalut ja parantamalla työolosuhteita. Siitä huolimatta sattuu tapaturmia ja niiden aiheuttaja on tavallisimmin ihminen itse. Hän ei hallitse riittävän hyvin työtehtäväänsä, on väsyksissä, välinpitämätön tai uhkarohkea. Tällaista taustaa vasten asetettuna työturvallisuuteen voidaan vaikuttaa myös kodin piirissä, siis varsinaisen työympäristön ulkopuolella. Tiedämme, että kasvattajan — lähinnä äidin — osuus lapsensa luonteen muovaajana

kodin ilmapiiriin, tuntuu sen vaikutus työpaikallakin. Työntekoon on vaikea keskittyä, koska ajatukset askartelevat yhä tuon ikävän tapauksen ympärillä ja mieliala on masentunut tai ärtyinen. Näin on muodostunut otollinen hetki tapaturman sattumiselle. Jatkuva sielullinen jännitys ja rauhaton elämäntahti ovat niitä tekijöitä, jotka suuresti lisäävät tapaturmien vaaraa. Kun muistamme tämän, jää kotona olevien naisten tehtäväksi yrittää poistaa tämänkaltaiset häiritsevät tekijät. Tottunut ja taitava työntekijäkin on sairaana ja väsyneenä ollessaan altis tapaturmille, koska hänen huomio- ja harkintakykynsä on heikentynyt. Tämän johdosta kaikki, mitä me teemme kotona hyvän terveyden ja kunnan säilyttämiseksi, vähentää osaltaan tapaturmavaaraa.

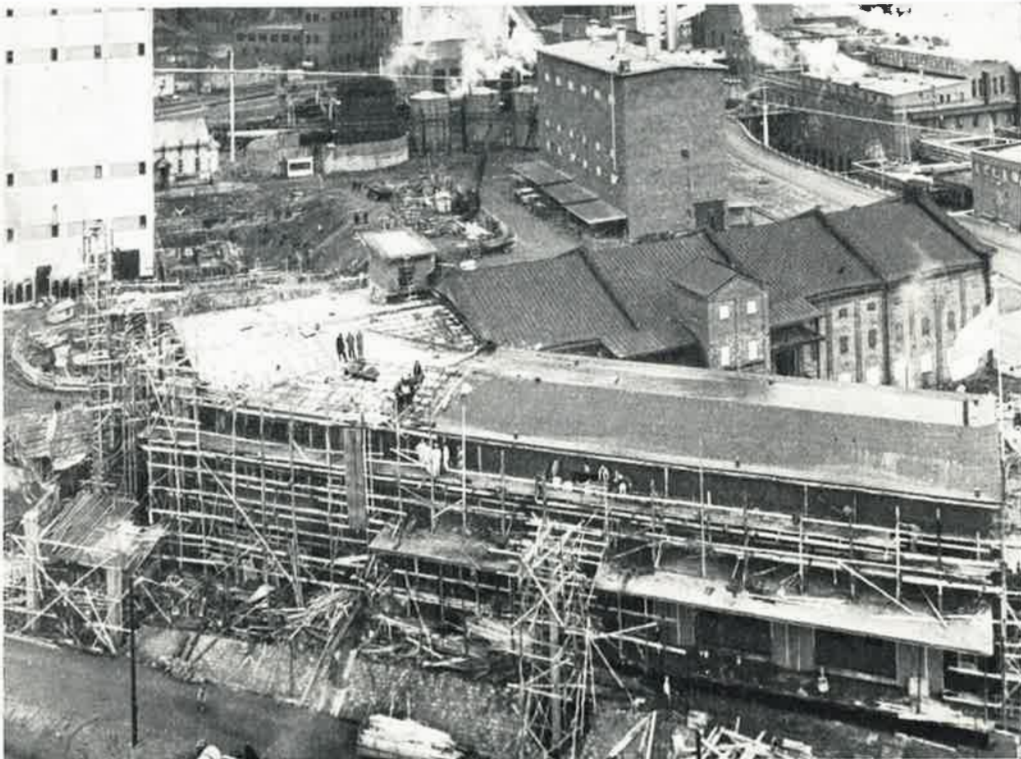
Puhuja kohdisti sanansa myös niille naisille, jotka joutuvat työskentelemään kodin ulkopuolella. Tällöin naisten on puolestaan uskallet-

tun värielokuvan 'Puhalla elämään', jossa esitettiin tekohengityksen antamista 'suusta suuhun' menetelmän avulla. Muista päivien aikana esitetyistä elokuvista mainittakoon ruotsalainen rakennustyömaiden tapaturmia kuvaava 'Oliko tämä tarpeellista?' ja Tapaturmantorjuntayhdistyksen toimesta filmattu 'Voimme torjua'.

on suuri. Jos kasvatettava jää vaille vastuuntuntoa, jos häneltä puuttuu keskittymiskykyä ja hän on tasa-painoton, on varmaa, että tällainen yksilö on alttiimpi tapaturmille kuin paremmilla luonteenominaisuuksilla varustettu. Äidin luoma henki ja mieliala heijastuu jokaiseen perheenjäseneseen, jonka hän lähettää työhön. Jos riita on myrkyttänyt

tava tehdä aloitteita, jotka tähtäävät työturvallisuuden parantamiseen. Naisten silmä saattaa helposti havaita sellaista, mikä jää miehiltä huomaamatta. Naisten tulee muistaa, että tarkoituksenmukainen puukeutuminen ja henkilökohtaisten suojavälineiden käyttö ovat tehokkaita suojakeinoja, joita ei tulisi koskaan lyödä laimin.

Kymintehtaan tehdaspihalla kaivetaan perustuksia ja rakennetaan Etualalla päävaraston uusi osa harjannostajaispäivänä

Moninkertaiset harjannostajaiset Kymintehtaalla

Perjantaina lokakuun 14 päivänä Kuusankosken seuratalon sali täyttyi rakentajista ja lukuisista kutsuvieraista. Vietettiin työnjuhlaa, jossa juhlimisen kohteina oli viisi rakennusta. Harvoin niin moninker-

taisia harjakaisia vietetäänkään, mutta yhtiön piirissä parhaillaan menossa olevan ennätyksellisen rakennustoiminnan puitteissa tällainen poikkeuksellinen juhla on mahdollinen.

Päivän pääsankarina oli Kymintehtaan päävaraston uudisrakennus, jonka harjalla hulmusi Suomen lippu merkinä siitä, että tärkeä välitavoite oli saavutettu. Samalla kertaan juhlittiin säkkitavaravaraston, Kymin paperitehtaan uuden kalanterisalin, kuljetusvälinekorjaamon laajennuksen sekä höyryosaston uusien öljysäiliöiden perustusten valmistumista, joista kaikista olemme kertoneet jo lehtemme edellisessä numerossa.

Harjannostajaispuheessaan ostopäällikkö, dipl. ins. Erik Holm mainitsi, että päävaraston varjopuolena on ollut paitsi tilausta myös rakennuksen tulenarkuus, sillä rakennuksen välikatot on tehty puusta ja kantavat osat jyrkeistä veistetyistä parruista. Uusi varasto valmistuu jo tämän vuoden puolella. Varaston laajentaminen ja uudenaikaistaminen tulee olemaan suureksi hyödyksi Kymintehtaan kaikille osastoille. Kevytrakenteinen säkkitavaravarasto on jo käytössä. Kymin paperitehtaan neljännen paperikoneen muutostöiden takia tarvittiin kalantaria varten lisäraken-

Harjannostajaisjuhlan puhujia: vas. lukien ostopäällikkö Erik Holm, urakoitsijan edustaja hankintapäällikkö Antti Hämäläinen ja luottamusmies Esko Rantakaulio

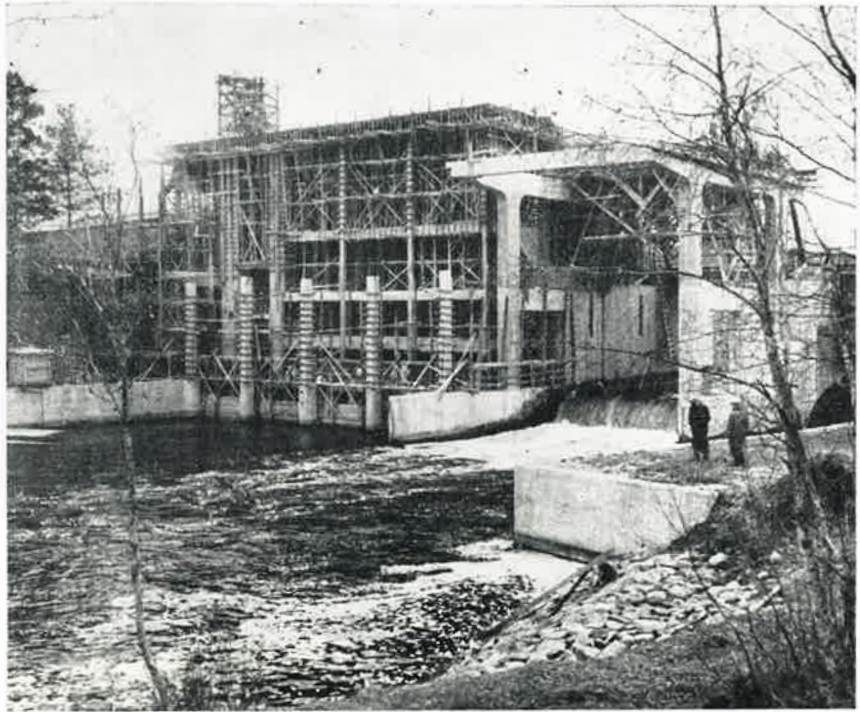
nus. Kuljetusvälinekorjaamon laajennus johtuu pääasiallisesti siitä, että yhtiön kuljetuksissa on alettu käyttää entistä suurempia yksiköitä. Höyrykeskuksen läheisyyteen tulee kaksi öljysäiliötä, tilavuudeltaan yhteensä n. 2.000 m³. Varastoimistila kasvaa 3½-kertaiseksi entisestään ja öljyn pumppaaminen helpottuu matkan lyhyiden vuoksi. Tällöin voidaan myös siirtyä pelkästään raskaan, hinnaltaan halvemman öljyn käyttöön.

Dipl. ins. Holm mainitsi puheessaan, että nyt juhlinnan kohteena olevien rakennusten yhteinen kuutiotilavuus on lähes 19.000 m³. Tarvikkeita on käytetty öljysäiliöiden perustustyöt mukaan luettuna puutavaraa 280 std, soraa 10.500 m³, betonipaaluja 1.500 m, sementtiä 18.000 säkkiä, tiiliä 70.000 kpl., betoniterästä 180 tn, nauvoja 4.000 kg ja lastuvillalevyä 3.300 m².

Rakennukset on piirtänyt arkkitehti Arne Helander. Urakoitsijana toimii Kouvolan Rakentajat Oy, työmaapäällikkönä insinööri Pentti Saari ja vastaavana rakennusmestarina Lasse Kirjavainen. Kymin Osakeyhtiön puolesta valvoo rakennustöitä rakennusmestari Aarne Pajula.

Puhuja esitti yhtiön puolesta parhaat kiitokset urakoitsijalle, työnjohdolle, työntekijöille ja muille asianomaisille. Hän toivoi työmailla valliinneiden luottamuksellisten suhteiden säilyvän edelleen.

Kouvolan Rakentajien kiitokset esitti hankintapäällikkö Antti Hämmäläinen. Hän totesi tämän vuoden toisen neljänneksen aikana teollisuusrakenteiden lisääntyneen huomattavasti edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna ja suunta näyttää yhä vahvistuvan. Työntekijöiden puolesta kiitti harjannostajaisen isäntää sekä urakoitsijaliikettä luottamusmies Esko Rantakaulio. Lopuksi laulettiin yhteisesti muurari Eemeli Mikkosen johtamana 'Arvon mekin ansaitsemme'.

Karjalankosken vesivoimalaitoksen harjannostajaiset

Perjantaina lokakuun 21 päivänä Juankoskella vietettiin suurta työnjuhlaa. Karjalankosken vesivoimalaitoksen rakentamisessa oli päästy harjakorkeuteen ja saavutuksen kunniaksi kohosi siniristilippu salkoon.

Päivänsankari oli saanut lopulliset ulkomittansa. Runkobetonityöt olivat valmistuneet, vesikattoa tehtiin parhaillaan ja muurauskin oli jo päässyt alkuun. Tulva-aukon säännöstelyluukku oli paikoillaan, mutta mitään säännöstelyä ei luonnollisestikaan vielä suoriteta, vaan Nilsiän reitin vedet virtaavat vapaasti tulva-aukon ja nippu-uittoa aukon kautta voimalaitosrakennuksen ohitse. Voimalaitostyömaalle johtavan tien varrella on jo vesiturpiinien osia odottamassa asennuksen alkamista, joka saadaan käyntiin marraskuun alussa. Jänissalmen haara on työpadolla eristetty kuivilleen ja varsinaisen padon rakentaminen on muotti- ja terästyövai-

heessa. Kummankin kohteen urakoitsijana on Yleinen Insinööritoimisto Oy ja viime aikoina on työntekijöiden määrä ollut noin sadan paikkeilla. Ylempänä vesistön var-

Karjalankosken voimalaitosrakennus kuvattuna harjannostajaispäivänä alajuoksulta päin

Nippunostolaitteen betonista linjakkuutta

Rakentajia ja rakennuttajia
kuvattuna harjannostajaispäivänä
Karjalankosken voimalaitoksen sillalla

rella Vesi-Pekka Oy viimeistelee
patorakennelmia, joiden avulla vedet
tullaan pitämään uomassaan
voimalaitoksen alkaessa toimintansa
ja veden pinnan noustessa voima-
laitoksen yläpuolella viisi metriä
nykyistä vedenpintaa korkeammalle.

Harjannostajaisia vietettiin teh-
taan seuratalossa, joka täyttyi kut-
suvieraista ja rakentajista melkein
viimeistä sijaa myöten. Heistä mai-
nittakoon Yleinen Insinööritoimisto
Oy:n toimitusjohtaja Heino Leskelä,
Karjalankosken työmaapäällikkö,

Lasse Timgren. Hän muistutti haus-
kassa puheessaan mieliin ensimmäi-
sen padon rakentamisen Juankos-
keen, mikä tapahtui jo niin var-
hain kuin v. 1778. Puhuja kohdisti
kiitoksensa kaikille asianosaisille.
Urakoitsijan puolesta puhui dipl. ins.
Heino Leskelä viitaten siihen mai-
semanhoidon kannalta tärkeään

seikkaan, että vaikka ihmiskäsi
muuttelee nyt täällä luontoa, ei
luonnonkauneus joudu siitä kärsi-
mään. Jotakin häviää, mutta vas-
taavasti uusia kauniita maisemalli-
sia piirteitä tulee tilalle. Ins. Keto-
maa esitti kiitoksensa sen johdosta,
että Vesirakentaja saa olla mukana
tätä tärkeätä rakennustyötä suorit-
tamassa. Työntekijöiden kiitokset
esitti varastonhoitaja Eino Siren.
Harjannostajaisväki nautti pöydän
runsaista antimista ja Juantehtaan
soittokunta kohotti juhلاميeltä reip-
pailta suorituksillaan.

Harjannostajaisjuhlan puhujia:
vas. lukien dipl. ins. Lasse Timgren,
Oy Vesirakentajan toimitusjohtaja
Kalle Ketomaa ja Yleinen
Insinööritoimisto Oy:n toimitusjohtaja
Heino Leskelä

ins. Arvo Suutarinen ja vastaava
rakennusmestari Antti Hartikka,
suunnitelmat laatineen Oy Vesira-
kentajan toimitusjohtaja Kalle Ke-
tomaa ja töiden valvoja, rakennus-
mestari Herman Oksanen, lujuus-
laskelmat tehneen Insinööritoimisto
Pöysälän edustaja, ins. O. Laine,
voimalaitoksen piirtäjä, arkkitehti
Arne Helander ja Juankosken kun-
nanvaltuuston puheenjohtaja Han-
nes Sutinen.

Vieraat ja rakentajat lausui yh-
tiön puolesta tervetulleiksi dipl. ins.

Viilaaja Veikko Hirvonen pilkekonetta korjaamassa

Puuseppä Lauri Hämäläisellä on 42 palvelusvuotta takanaan

Juantehtaan korjauspaja

Juantehtaan 'rautakaudelta' peräisin olevat rakennukset, varastoina palvelevat entinen masuuni ja valsilaitos, joka myöhemmin toimi valimona, sekä korjauspaja muodostavat historiallissävyyisen rakennusryhmän kosken alajuoksun partaalla. Vanha puinen varastorakennus on purettu, paikka muutenkin läpikäynyt perusteellisen puhdistuksen ja rakennukset kunnostettu. Ne sulautuvat kauniisti koko tehdaskuvaan ja korkeasta iästään huolimatta ne ovat 'toimivia jäseniä' tehdaskokonaisuudessa.

Korjauspaja on parin viime vuoden aikana ollut perinpohjaisten muutostöiden ja korjausten kohteena ja siitä onkin tullut täysin ajanmukainen ja suorituskykyinen laitos. Aikaisemmin korjaushallissa kulki pituussuuntaan valta-akseli, josta koneet hihnojen välityksellä saivat käyttövoimansa. Nyttemmin valta-akselin 'valta' on päättynyt, se on purettu ja jokaisella koneella on oma moottorinsa. Korjauspajan vanhoja koneita on romutettu, toisia kunnostettu ja lisäksi saatu uusia. Huolellisten suunnittelujen avulla hallissa aikaisemmin vallinnut ahtaute on muuttunut mallikelpoiseksi järjestykseksi ja myös asennustilaa on saatu riittämiin.

Parannukset ovat ulottuneet myös korjauspajan muihin osiin. On saatu uusi työkaluvarasto, mikä on tärkeä edistysaskel. Vanhaan suureen pajaan, johon on keskitetty putki- ja

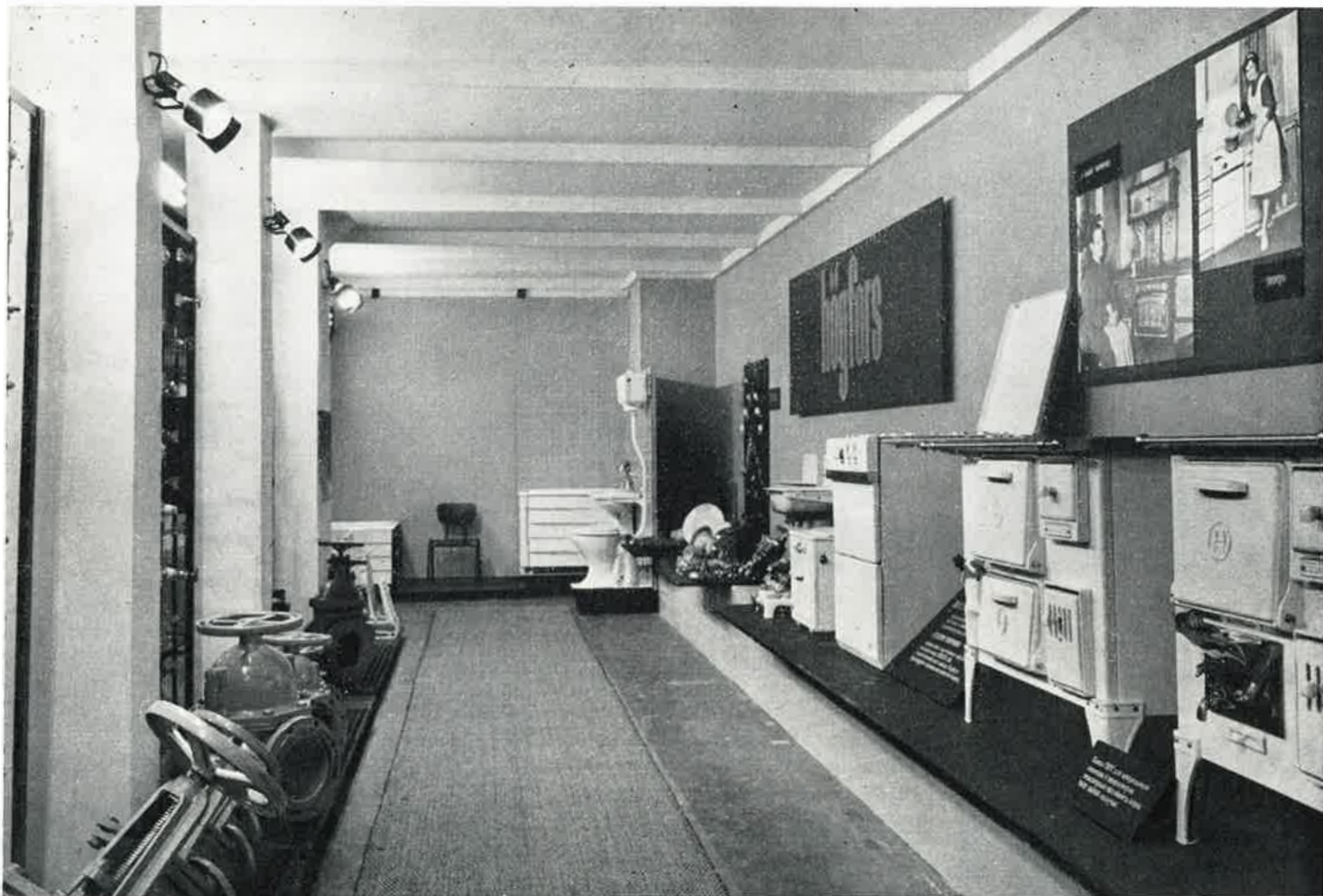
levytyöt, hitsaukset, messinginvalu ja sepän työt, on niin ikään hankittu uusia välineitä. Vanha höyryvasara on sentään käyttökelpoisena ja työkykyisenä säilyttänyt asemansa. Tilavasta autotallista on tehty moottorivälinekorjaamo. Uudet ajanmukaiset henkilöstöhuoneet on sijoitettu puusepänverstaasta erotettuun tilaan. Silti puusepänverstaalle on jäänyt riittävästi elintilaa.

Vas. työkaluvaraston hoitaja Niilo Koponen vastaa työkalujen kunnosta ja jakelusta

Ins. Kalle Paananen pitämässä kokousta korjauspajan konttorissa.

Vas. lukien rakennusmestari Kaarlo Miettinen, ins. Paananen ja korjauspajan mestarit Lasse Kalske sekä Otto Richter

Ekonomi Ralf Ekström:

Högfors messuilla ja näyttelyissä

Högforsin Tehtaan edustava näyttelyosasto Suomen Teollisuusnäyttelyssä Moskovassa

Isännöitsijä C. J. Cedercreutz Neuvostoliiton kauppaministerin N. S. Patolitshevin (vas.) ja ministeri Ahti Karjalaisen seurassa Högforsin osastolla Moskovassa

Markkinoilla vallitseva yhä kiristymässä oleva kilpailu on antanut uusia piirteitä markkinoinnille. Högforsin Tehdaskin on valppaasti seurannut alallaan tapahtuvaa kehitystä ja on ottanut käyttöönsä myyntityössään uudenaikaisia myynti- ja mainoskeinoja. Kuten lukija varmaankin on huomannut on tehdas televisiossa viihdeohjelmien yhteydessä esitellyt korkealaatuisia tuotteitaan, mm. Martta- ja Westa-kaasuliesiä sekä kylpyammeita.

Kotimaisten laatutuotteiden valmistajana tehtaalla oli oma osastonsa syyskuussa järjestetyillä Suomen Suurmessuilla Helsingin Messuhallissa. Hyvin suunniteltu näyttelyosasto herätti messukävijöissä kiinnostusta. Varsinkin omakotirakentajat kävivät tutustumassa lämpö- ja

vesijohtotalan tuotteisiin. Erityistä huomiota herätti yleisössä tehtaan suunnittelijan arkkitehti Henry Törnian muotoilema tyylikäs Martta 35 nestekaasuliesi. Högforsin Tehdas on tänä vuonna osallistunut myös muihin kotimaisiin näyttelyihin, kuten Satakunnan Messuihin Porissa, Varsinais-Suomen Suurnäyttelyyn Turussa ja Kymenlaakson Messuihin Kouvolassa.

Högforsin Tehdas on markkinoinnissaan yhä enemmän suunnannut katseensa myös maamme rajojen ulkopuolelle. Tämän vuoden toukokuussa tehdas osallistui suurella menestyksellä Suomen IV:een Teollisuusnäyttelyyn Moskovassa. Tehtaan osastolla oli asetettu näytteille edustava osa päätuotteista painopisteen ollessa kohdistettuna vesi- ja lämpöjohtotuotteisiin. Tämä Suomen teollisuuden tähän saakka suurin näyttely vieraalla maaperällä sai osakseen suurta mielenkiintoa mesukävijöiden taholta. Näillä messuilla kävi yli puoli miljoonaa henkilöä.

Milanossa järjestetyissä XII Triennaleissa oli maamme taideteollisuutta edustamassa Högforsin Tehtaan suunnittelijan arkkitehti Antti Nurmesniemen muotoilema paistinpata, joka on herättänyt suurta mielenkiintoa kotimaassakin.

Osuuskunta Metex, jonka jäsen Högforsin Tehdas on, osallistui Suomen Metalliteollisuutta esittävällä osastolla Damaskoksessa tämän vuoden elokuussa järjestettyyn näyttelyyn. Tehdas asetti näytteille pääasiassa armatuureja, mutta myös

Martta 35 nestekaasuliesi oli siellä mukana.

Kiristynvä kilpailu vaatii tuottajalta suuria ponnistuksia markkinointityössä. Högforsin Tehdas on tässä suhteessa seurannut kehitystä ja on tällä hetkellä täysin ajan tasalla.

Högforsin kotimaisten messujen näyttelyosastoja: yläkuvassa Högfors Kymenlaakson Messuilla Kouvolassa ja alakuvassa Högforsin kaunis näyttelyosasto Suurmessuilla

Kymintehtaan tehdaspalokunta menestyi Jehu-maljakilpailussa

Komean palkintosaaliin keräsi Kymintehtaan tehdaspalokunnan 8-miehinen joukkue Jehu-maljakilpailussa, joka pidettiin Kotkassa syyskuun 10—11 pnä. Tämä Jehu-maljakilpailu on maamme palokuntien vuosittainen pääkatselmus, jossa kilpailevien joukkueiden palokuntatietous, taito ja nopeus monin tavoin tutkitaan ja punnitaan. Jokaisen miehen on osallistuttava kirjalliseen tenttiin, joka käsitti tällä kertaa kymmenen visaista kysymystä. Toisen kokeen muodostaa kalustokilpailu sammutustehtävineen. Tässä kilpailussa menestyy se joukkue, joka osaa suorittaa kilpailuohjelman oikeassa järjestyksessä ja nopeimassa ajassa. Joukkueet eivät saa ennakolta tietää tilannetta. Niinpä Kotkassa tuli joukkueiden vuorolleen ajaa kaupungintalon torille, jossa joukkueen johtaja sai kirjallisen tilanneselostuksen. Hänelle annettiin ainoastaan minuutti aikaa sen lukemiseen, minkä jälkeen pamahti lähtölaukaus. Kilpailuohjelma käsitti kalustotehtäviä, tulipalon sammuttamisen ja savumyrkytyksen saaneen henkilön pelastamisen palavasta rakennuksesta.

Kilpailuun osallistui 28 palokuntaa, joista 15 oli tehdaspalokuntia

tai niihin verrattavia. Kokeneista ja hyvin harjoitelluista kilpailijoista ei siten ollut puutetta. Sitä kunnia-kaammaksi muodostui Kymintehtaan tehdaspalokunnan sijoitus. Kalusto- ja sammutustehtävän joukkue suoritti nopeimassa ajassa ja virheettömästi saaden siten tässä lajissa ensimmäisen sijan. Aikaa kului 4 minuuttia 39 sekuntia. Seuraavina niin ikään alle 5 minuutin tuloksilla olivat Haarlan selluloosatehtaan, Säterin ja Tervakosken joukkueet. Tietokilpailussa kymintehtaalaiset selvisivät kuudenneksi, mikä oli sekin varsin hyvä tulos. Yhteispisteissä eli varsinaisessa maljakilpailussa Kymintehtaan joukkue tuli toiseksi häviten niukasti Säterin

Kymintehtaan tehdaspalokunnan voitokas joukkue: vas. lukien Matti Laurila, Kauko Haimi, Veikko Kukkanen, Kaarlo Timonen, Olavi Simonen, Risto Rautio, Toivo Vainio ja Ensio Myyrä

palomiehille. Kymintehtaalaiset saivat siten melkein täysosuman. Alkupäähän he ovat aikaisemminkin sijoittuneet, mutta eivät koskaan näin hyvin. Palkintoina saatiin kiinnitys kalustokilpailun kiertopokaaliin, toinen pokaali tuli koko kilpailun toisesta sijasta ja lisäksi kaikki joukkueen miehet saivat henkilökohtaisen palkinnon. Voiton kruunasi joukkueen johtajan, rakennusmestari Kaarlo Timosen johtajasuoritus, joka arvosteltiin kilpailun parhaaksi. Näin tuli tässäkin lajissa Kymintehtaalalle kiertopalkinto, komea kilpi, ja Timonen sai henkilökohtaisena palkintonaan pienoiskilven.

Työjohdon selvitys korkean esteen yli

Savumyrkytyksen uhri on pelastettu ja kannetaan tilapäisillä paareilla apua saamaan

Kymintehtaan Mestarikerho 25-vuofias

Kymintehtaan Mestarikerho on tänä syksynä täyttänyt 25 vuotta ja näissä merkeissä vietettiin kerhon avarissa ja viihtyisissä suojissa arvokas juhla lokakuun 8 pnä. Kutsuvieraita ja kerhon jäseniä puolisoineen oli tilaisuudessa läsnä n. 150 henkeä. Tervehdyspuheessaan kerhon puheenjohtaja, maatalousteknikko Martti Saarijärvi selosti kerhon toimintaa ja esitti Kymin Osa-KEYHTIÖLLE lämpimät kiitokset sen kerholle antamasta varauksettomasta tuesta. Yhtiön puolesta onnitteli juhlivaa kerhoa isännöitsijä Curt Cedercreutz. Maisteri Veikko Talvi esitelmöi Kymenlaakson historiasta kosketellen erityisesti laaksokunnan teollistumista. Lisäksi oli juhlassa runsaasti taiteellista ja muuta kevyempää ohjelmaa.

Kerhon viimeisen 5-vuotiskauden vaiheissa on ollut merkittävintä uuden kerhohuoneiston saaminen. Kuten tunnettua yhtiö kunnosti kerhoa varten ostamansa entisen Kuusankosken työväentalon ja kerho pääsi muuttamaan tähän tilavaan ja kodikkaaseen taloon syksyllä 1958. Uusi huoneisto on monin tavoin vaikuttanut virkistävästi kerhon toimintaan. Juhlatoiminta on elpynyt, samoin monenlaiset kerholaisten

vapaa-ajan harrastukset. Biljardiinnostus on kasvanut siinä määrin, että on jouduttu hankkimaan toinen pöytä. Hyvät sijoitukset lukuisissa biljardikilpailuissa ovat osoituksena taidon kohoamisesta. Kirjasto on päässyt viihtyisään, suureen huoneeseen ja kirjastoa on kartutettu. Ker-

hon naisjäsenet sekä jäsenten rouvat kokoontuvat viikottain Tiistai-kerhoonsa. Kerhoon on hankittu myös televisio.

Opintoretkeilyt ovat jatkuvasti olleet suosittuja. Viime vuosina on käyty tutustumassa Joutsenon teollisuuslaitoksiin, Högforsin tehtaisiin ja Werner Söderström Oy:n ja Sannoma Oy:n kirjapainoihin.

Kerhon jäsenmäärä on nykyisin 251. Puheenjohtajana toimi vv. 1956—1959 varastockspeditööri Toivo Korhonen ja nykyisin on puheenjohtajana maatalousteknikko Martti Saarijärvi.

Mestarikerhon johtokunta, vas. lukien Eino Vertanen, Olli Aho, Erkki Riipi (sihteeri), Martti Saarijärvi (puheenjohtaja), Keijo Vahter, Heikki Vesanen, Ahti Hakalainen ja Kauko Haimi.

Jalkapalloa harrastava selluloosatehdas

Kymin selluloosatehtaan miesten innostus jalkapalloa kohtaan on entisestään lisääntynyt ja pelitaito parantunut. Siitä on osoituksena kaksi komeata voittoa. Tehtaan I-joukkue voitti Kymintehtaan jalkapallopuulaakin A-sarjan ja II joukkue B-sarjan. Kuvassamme nämä voitokkaat pelaajat ja heistä ylpeät tehtaan teknillinen johtaja P. Lindqvist sekä joukkueiden huoltaja Oiva Väärälä tehtaan sisäisessä palkintojenjakotilaisuudessa Koskelaussa. Reino Väärälä sai A-joukkueen parhaana pelaajana toisen kiinnityksen ins. Lindqvistin lahjoittamaan kiertopalkintoon ja Reijo Mäkelin B-sarjan ykkösenä ensimmäisen kiinnityksen kakkosjoukkueen kiertopalkintoon, joka on myös ins. Lindqvistin lahjoittama.

Vanha postinkuljettaja muistelee

Viime keväänä yhtiön kultamitalimieheksi 'lyöty' hallalainen jatkaa työtään noin vain muina miehinä, kuin ei mitään 'merkillistä' olisi tapahtunutkaan. Mikäs on jatkaessa, kun on terveyttä ja eläkeikäkin tulee täyteen vasta parin vuoden päästä.

Selitys on varsin luonnollinen. Uno Korhonen on vielä sitä yhtiöläispolvea, joka aloitti melkein polvenkorkuisena. 12-vuotiaana hän tuli merkkipojaksi ja siitä lähtien hän on ollut hallalainen. Perävarppi ja Halla olivat hänen maailmansa aina varhaislapsuudesta saakka. Isä oli perheineen lähtenyt kotipitäjästään Vesannolta töiden hakuun ja päätenyt Hallaan. Varsin tuttu siirtolais-tarina, sillä Kotka ympäristöineen muodostui monen Savon mailta pa-

50 vuotta Hallaa palvellut Uno Korhonen jatkaa yhä palvelustaan konttorin vahtimestarina

rempia elinmahdollisuuksia etsimään lähteneen 'Amerikaksi'.

Iän karttuessa Uno Korhonen pääsi miesten töihin, oli lautatarhassa, kuori tukkeja raappa ja kirves työkaluinaan, sorvasi keppejä pärepuiden jätteistä, työskenteli verstaalla, telakan varastossa ja toimi moottoriveneen kuljettajana. Lopulta hänen tehtäväkseen tuli postin kuljettaminen Hallan ja Kotkan välillä. Sitä tehtävää hän hoiti 23 vuotta, aina siihen saakka kun Hallaan tuli oma postitoimisto. 12 viimeistä vuotta hän on toiminut konttorin vahtimestarina ja tällöinkin hän käy kerran päivässä Kotkassa pankkiasioita hoitamassa.

Uno Korhonen on joutunut siten joka päivä tekemisiin meren kanssa, oli pa menossa mikä vuodenaika tahansa. Hän kuljetti postia kolme kertaa päivässä, aamulla, iltapäivällä ja vielä illan suussa konttoriajan päätyttyä. Avoveden aikana matka sujui vaivattomasti. Höyrylaivakautena se tehtiin komeasti Halla IV:llä, joka liikennöi kerran tunnissa Hallan ja Kotkan välillä. Sittemmin moottoriveneet tekivät Hallan laivastosta museokapineita ja Korhonenkin kuljetti postilaukkuaan moottoriveneessä.

Avoveden aikana yhteydenpito Hallan ja Kotkan välillä oli vaivatonta, mutta meren mennessä jäähän oli Korhosen turvauduttava omaan kulkuneuvoonsa potkukelkkaan. Kelirikon aikoina ei ollut me-

nemistä suoraan Hallasta Kotkaan, vaan oli neuvoteltava kestävämpiä jäitä myöten. Tavallisesti hänen matkansa kulki Hietasen ja Jumalniemen välistä Hovinsaareen ja sieltä edelleen Kotkaan. Jäiden vahvistuessa uskallettiin jo hevosella ja pakkasten kiristyessä saatiin suora jäätie. Keväällä jäiden lähdön aikaan oli postimiehen vetäydyttävä taasen rannemalle. Epäilemättä Korhonen oppi tuntemaan meren oikut, koska hän ei kertaakaan pudonnut jäihin, vaikka se monesti notkui ja ritisi potkukelkan ja hevosen sekä reen alla. Norssikiven kohdalla jää alkoi ensimmäiseksi rakoilla, mutta kun otti kelkalla kovan vauhdin, pääsi postimies railon yli.

Nämä postimatkat ja kelkkailut päivän posti ja useinkin suuri rahasumma laukussa kuuluvat jo Hallan saaren historiaan. Muutakin siihen liittyvää on kadonnut, niin kuin kotoinen postinjakelu seuratalon keittiössä, josta jokainen kävi itse noutamassa lehtensä ja kirjeensä, kertoi Korhonen 50-vuotista yhtiöläisuraansa muistelleksaan. Tämä postin kuljettaminen samoin kuin muukin liikenne palveli Hallan ja hallalaisten yhteyksiä Kotkaan ja mantee-reelle, mutta ulkopuolistenkin matka suuntautui kerran vuodessa Hallaan. Tämän sai aikaan Hallan sahan Ylänummelle pystyttämä joulukuusi ja uudenvuoden yönä järjestämä ilotulitus. Se oli uutta tämän seudun elämässä ja niinpä Hallaan saavuttiin silloin sankoin joukoin ottamaan uutta vuotta vastaan.

Hallan martoilla komea kioski

Kioski on sana, joka särähtää pahasti korvaan, ja rakennuksena se on tavallisesti senlaatuinen, joka loukkaa myös silmää. Kioskeista on maisemanhoidon kannalta tullutkin suorastaan maanvaiva, tie- ja katunäkymien rumentaja.

Mutta kioski voi olla myös toisenlainen: asiallinen, tyylikäs ja houkuttelevan näköinen. Sellaisia on Karhulan kauppalassa useita ja sellainen on myös Hallassa. Hallan vanha kioski on purettu ja tilalle on ko-

honnut uusi hieno laitos, josta kioski-nimityksen käyttäminen tuntuu melkein epäloukkaavalta. Suosittelemekin hallalaisille nimikilpailua. Kuka keksisi tälle uudelle tulokkaalle käyttökelpoisen, sattuvan ja kaunisasuisen nimen? Tässä meidän täytyy kuitenkin vielä puhua kioskista.

Vanha kioski osoittautui pieneksi ja niin yhtiö päätti rakentaa uuden ja vuokrasi sen aikaisemman kioskin pitäjälle eli Hallan toimeliaille mar-

toille. Kioski valmistui kevätkesällä ja hallalaiset samoin kuin vieraat ovat siihen ihastuneita. Rakennus on matalaa tyyppiä, sopusuhtainen ja mitoiltaankin enemmän uuden aikaista taloa kuin kioskia muistuttava. Se käsittää tilavan kahvilan, keittiön ja varastotilat sekä katoksellisen kuistin. Valoisan kahvilan lattia on päällystetty värikkäillä Kymarno-levyillä, seinät ovat kaunistusta panelia ja katto akustiikka-levyistä. Somat pöydät ja jakkarat

Kioski on liian vaatimaton nimitys näin komealle laitokselle

ovat Hallan omaa mallia ja valmistetta. Ostokset suoritetaan tarjoilupöydän ääressä, mutta pikkuostosten tekeminen käy päinsä myös kuistilta käsin myynti-ikkunan kautta. Jääkaappi sekä jäätelökaappi kuuluvat kioskin varustuksiin.

Kioski on avoinna arkisin klo 8—16.15 ja kesällä myös sunnuntaisin. Martat tarjoilevat kioskissaan kahvia, virvokkeita ja jäätelöä ja tietysti on heidän myyntihyllyllään tupakkaa, aikakauslehtiä, postikortteja ja kaikkea muuta tämän tapaisen liikkeen artikkelivalikoimaan kuuluvaa. Hinnat ovat varsin kohtuullisia. Esimerkiksi Melitta-keittimessä suodatettu kahvikupillinen maksaa vain 25 markkaa.

Martta-kioskin sijainti on paras mahdollinen. Se on Hallan teiden solmukohdassa, linja-auton päätepaikassa ja sahan, tukkialtaan, tassaamon ja laiturin välittömässä läheisyydessä.

Hymy keittiön puolelta: kioskin hoitaja rva Helmi Korjus (oik.) ja rva Aili Hartikainen

Marttojen viihtyisä kahvila tyhjänä ja ruokatunnin aikana

Hallan Marttayhdistys tuli tämän vuoden alkupuolella toimineeksi viisitoista vuotta pienen 'saarivaltakunnan' alueella. Näihin vuosiin on sisältynyt paljon touhua ja työtä monenmoisten kurssien, juhlien ja myyjäisten merkeissä. Kesäisin on yhdistyksen puitteissa järjestetty kaukoretki, joka kuluneena kesänä ulottui aina Inariin saakka. 19 mar-

tan vahvuinen retkikunta vaelteli kolmisen päivää Saariselän tuntureilla ilmavia, laajoja maisemia ihailien ja tunturin kupeessa kahvia keittäen. Inarissa tehtiin retki metsähallituksen suurella moottoriveineellä kaukaiselle Kahkosaaren autiomajalle, missä tutustuttiin lohen ja raudun pyyntiin sekä makuun ja ihailtiin elokuisen auringon nousua tämän etäisen, hylätyn järven yllä. Syyskaudeksi on suunniteltu ta-

vanmukaisten martta- ja koti-iltojen lisäksi nahanmuotoilukurssi. Miesväkeä opetettiin alkusyksystä kurssin muodossa ruokaa valmistamaan, joten naisväellä on suuremmat mahdollisuudet päästä silloin tällöin vapautumaan keittiöhuolista. Myyjäiset sekä lasten ja eläkeläisten joulujuhlat antavat myös touhua martoille.

33 vuotta Hallan palopäällikkönä

Ryhdikäs, virkapukuinen hahmo on hävinnyt Hallan saaresta. Tarcoitamme palopäällikkö Emil Wecksteniä, joka virkavuodet täyteen palveltuaan siirtyi syyskuun alussa eläkkeelle ja muutti uuteen omakotitaloon Pyhtään Ränäsiin Kymi-joen rannalle. Väkipahva Wecksten on yhä edelleen mainioissa voimissa, ottaa päivän kerrallaan, kalastelee, nikkaroi, ulkoilee ja kertoilee lapsilleen ja lastenlapsilleen, kuinka Pariisin olympialaisissa, Budapestin kilpailuissa ja monissa muissa kansainvälisissä otteluissa otettiin vastustajasta miehen mittaa.

Jo ulkonaiselta olemukseltaan Emil Wecksten on kiireestä kanta-päähän asti palokuntalaisen periku-

Palopäällikkö Emil Wecksten

palopäälliköksi. Siihen saakka toimi lautatarhanhoitaja Emil Puonti varsinaisen virkansa ohella vapaaehtoisen palokunnan päällikkönä. Wecksten oli toiminut Helsingin palokunnassa kersanttina ja pari vuotta presidenttien Ståhlbergin ja Relanderin autonkuljettajana. Mielikuvituksessaan saattaakin hyvin sijoittaa komean ja miehekkään Weckstenin tasavallan presidentin autonkuljettajaksi. Weckstenin mieli paloi kuitenkin takaisin palokunnan pariin. Epäilemättä oli houkuttime-

na myös painimatto, sillä Hallahan oli tunnettu painimaineestaan ja Weckstenille itselleen oli paini kaikki kaikessa.

Näitä molempia leivisköitään Wecksten hoitikin Hallassa uskollisesti. Palotoimi saatiin hyvälle kannalle. Mutta luonnollisestikaan ei kokonaan välttytty sahan ja lautatarhan pahimmasta vihollisesta, tullesta. Saha paloi v. 1933, sotavuosina pommitus tuhosi kuivaamon ja v. 1956 puusepäntehdas joutui tulen saaliiksi. Tarmokkaiden tulentorjijien ansiosta nämä suuret palot saatiin kuitenkin rajoitetuksi ja siten vielä suurempi tuho torjutuksi. Tärkeänä saavutuksena Wecksten pitää vesijohdon vetämistä lautatarhan läpi, varsinkin kun tämä työ valmistui muutamaa päivää ennen suurpommitusta.

Emil Weckstenin painiurasta olisi paljonkin kerrottavaa. Tässä meidän on kuitenkin vain rajoituttava mainitsemaan, että hän oli aikanaan maamme nimekkäimpiä painijoita, joka kohotti muutamien muiden molskin sankareiden kanssa Suomen painimaineen korkealle.

Muistuttakaamme tässä yhteydessä myös mieliin Weckstenin ansiot Hallan urheilun hyväksi. Hänen johdollaan Hallan Visa saavutti Suomen parhaan painiseuran maineen. Wecksten oli myös seuran itseoikeutettu johtaja, toimi pitkän aikaa sen puheenjohtajana ja kutsuttiin v. 1949 seuran kunniapuheenjohtajaksi.

Hallan ja Helilän paloautot ylittävät ensimmäisen kerran Tiutiseen vievän sillan

va. Sama päättäväisyys ja miehekkyyks kuvastuu myös hänen miehissään, kuten oheiset varhaisemmilta ajoilta valitsemamme kuvat osoittavat. Se on sellaista komeata porukkaa, joka kelpaa esimerkiksi nykyajan nuorille miehille.

Wecksten oli ammattimies tullessaan v. 1927 Hallan vakinaiseksi

Hallan ja Jumalniemen palokunta v. 1928

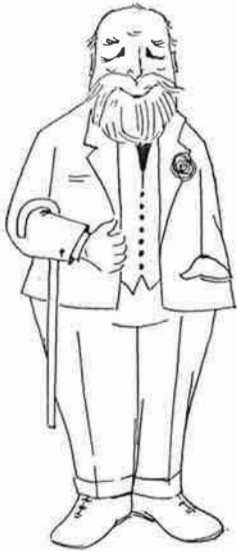

Pitkän iän salaisuus

On olemassa vanha hokema irlantilaisukosta, joka marisi yhtenä: "Jospa tietäisin vain missä kuolen, niin osaisin kyllä pysytellä poissa tuosta vempelen paikasta".

Mutta haluaisitko todella elää esim. 100-vuotiaaksi? Jokainen meistä tietää, että tiukan paikan tullessa on henkiriepu meille rakas. Moni koettaakin kaikessa salaisuudessa lisätä elinvuosiiaan poppakonsteilla. Kuka syö valkosipulia, kuka hunajaa, kuka kasvisravintoa, kuka luotaa avantouintiin...

Entä tunteeko lääketiede korkean iän salaisuuden? Mikäli sillä tarkoitetaan jotain erinomaista ruokajärjestystä, erikoisen terveellistä elä-

OLONEUVOKSIA VUOLENKOSKELLA

Yhtiömme eläkeläisiä on tänäkin syksynä ollut lomailmassa Vuolenkoskella. Nämä virkistyslomat ovat saavuttaneet eläkeläisten keskuudessa suuren suosion ja jokainen joka vain kynnelle kykenee, käyttää lomavuoronsa. Oheisessa kuvassa näemme tyytyväisiä lomalaisia lomakodin kuistilla. Vasemmalta lukien Oskari Toijonen, Julius Kauppinen, Emil Laine, Otto Vauhkonen, Bernhard Nevala ja Väinö Westerholm.

mäntapaa tai kalliita ihmelääkkeitä, on vastaus ilman muuta kielteinen.

Tärkein lähtökohta pitkäikäisyyteen on perinnöllinen taipumus. Jos vanhempamme ja heidänkin vanhempansa ovat olleet pitkäikäisiä, on meilläkin suuri mahdollisuus saavuttaa korkea ikä.

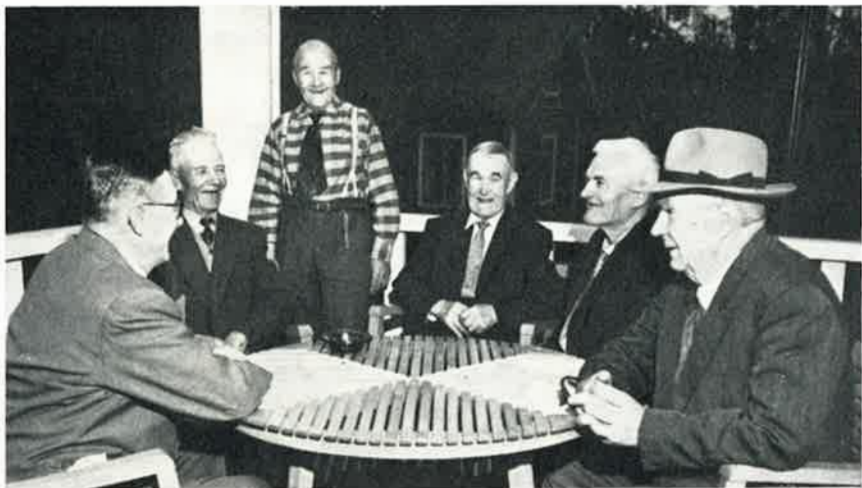
Satavuotiaat ovat todellakin harvinaisuuksia. Muutama vuosi sitten suoritettussa väestönlaskennassa löydettiin maastamme vain 25 sadan vuoden paremmalle puolelle pääsystä. Muuten ei käsityksellä 'heikommašta sukupuolesta' ole mitään pohjaa, sillä valtaosa näistäkin vanhuksista oli naisia.

Tiedetään yleisesti, että ihmisen keski-ikä pidentyy jatkuvasti. Vielä sata vuotta sitten se oli Ruotsissa n. 40 vuotta. Nykyisin Suomessa syntyvän henkilön todennäköinen keski-ikä on miesten kohdalla 67 ja naisten kohdalla 75 vuotta. Näinkö ihminen sitten kohta puolin eläisi vaivatta satavuotiaaksi, jos tällainen kehitys jatkuu? Tämä on aivan virheellinen johtopäätös, sillä tilastot osoittavat, että satavuotiaitten lukumäärä ei ole laisinkaan lisääntynyt parin sadan vuoden kuluessa, vaan että keski-ikä kasvaa yksinomaan varhaislapsuudessa vaanivien sairauksien ja vaarojen ehkäisemisen ansiosta. Ihmisen luonnollinen elinikä ei siis ole lainkaan pidentynyt, mutta eräitä elämää uhkaavia vaaroja osataan nykyisin paremmin torjua.

Tarunomaisen sadan vuoden saavuttaminen on edelleenkin vain harvojen etuoikeus — tai kohtalo. Onko se sitten niin onnellinen olotila, johon kannattaisi kaikin keinoin pyrkiä? Lääkärinä vastaisin tähän mieluummin näin: "Eikö olisi tärkeintä, että eläisimme meille suodet elinvuodet mieleltämme ja ruumiiltamme niin terveinä kuin vain mahdollista. Enemmän elämää ja sisältöä vuosin kuin vuosia lisää elämään!"

Eräitä yhteisiä piirteitä voisi poimia Yhdysvalloissa satavuotiaisiin kohdistuneesta tutkimuksesta. Avio- liitto saa reilun puoltolauseen, sillä lähes 98 prosenttia heistä oli ollut naimisissa, useat moniakin kertoja. Tyypillisiä piirteitä olivat edelleenkin vilkas luonne, huumorintaju sekä hyvä sopeutuminen oleviin oloihin ja kanssaihmiisiin. Useimmat olivat harjoittaneet läpi elämänsä itsenäistä ammattia. Toimettomuus oli kaikille kauhistus. Jokin harrastus löytyi kaikilla työn ohella. Loistava terveys on merkinnyt kumminlahjana enemmän kuin esimerkilliset elämäntavat. Missä elämänrytmi on ollut kiihkeä ja elämänpaine raskas, sieltä ovat löytyneet myöskin amerikkalaiset teräsmummut ja -vaarit. Ruokavalio ei ole heitä turhaan huollettanut. Tupakkaakin on poltettu ja alkoholia kohtuullisesti käytetty. Useat inhimilliset heikkoudet tuntuvat itseasiassa asustaneen miellyttävästi vaalittuina näissä vanhoissa tervaskannoissa. He ovat onnistuneet lisäämään elämäänsä nuoruutta eikä vanhuutta.

Tehtaanlääkäri

50 yhtiöläisvuotta on täyttänyt työnjohtaja Henrik Johannes Rinne Högforsin tehtaalta. Virkamieskerholla 10. 10. järjestetyssä tilaisuudessa, jossa olivat läsnä työnjohtaja Rinne puolisoineen, isännöitsijä ja rva Cedercreutz sekä dipl.ins. Alander ja Autere, ins. Lautjärvi ja sosiaalipäällikkö Mattsson, kiitettiin isännöitsijä C. J. Cedercreutz työnjohtaja Rinnettä ja puhui pitkäaikaisen ja uutteran työn merkityksestä ja työnjohtajan osuudesta työkentällä. Sen jälkeen rva Eva Cedercreutz ojensi työnjohtaja Rinteelle ansiomitalin.

Työnjohtaja Rinne tuli tehtaalle työhön 12-vuotiaana v. 1910. Pian hän joutui kaavaajan oppiin ja toimi kaavaajana vuoteen 1939 saakka. Sota-aikana hän teki työntäyteisiä päiviä. Öisin hän teki mallitöitä ja päivisin valvoi valutuotteiden valmistusta. Valimon kaavaamon työnjohtajaksi hänet nimitettiin v. 1943.

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

ILMI NIKU

riisilappujen painaja Kymin paperitehtaalta tulee 10. 11. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 4. 12. 1897. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1912 Kymin paperitehtaalle, jossa hän on työskennellyt eri tehtävissä leikkuukoneella, hollantieriosastolla ja paperinjalostusosastolla. Nykyisessä työssään hän on ollut 1. 10. 1959 lähtien.

KALLE TEODOR SIRÉN

koneenhoitaja Kymin paperitehtaan yankee-koneosastolta tulee 21. 11. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 24. 12. 1897. Yhtiön palvelukseen Kymin rakennusosastolle hän tuli v. 1913. Työskennellytään eri osastoilla hän siirtyi v. 1921 Kymin paperitehtaalle ja nimitettiin koneenhoitajaksi v. 1935.

ADAM SIRKKA

voimalaitoksen hoitaja Voikan sähköosastolta tulee 20. 12. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Rautalammilla 9. 6. 1897. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1913 Voikan ulkotyöosastolle. Sen jälkeen hän on palvellut yhtiömme eri osastoilla Voikkaalla, kuten uitto- ja ulkotyöosastoilla, koskityömaalla, korjauspajalla ja rakennusosastolla. V. 1949 hän siirtyi sähköosastolle voimalaitoksen hoitajan apulaiseksi. V:sta 1957 lähtien hän on toiminut voimalaitoksen hoitajana.

ESTER TYPPÖ

siivooja Voikan talousosastolta tulee 24. 11. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Kymissä 25. 5. 1901. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1919 Voikan ulkotyöosastolle. Voikan talousosastolle hän tuli v. 1954. Nykyisin hän toimii saunan siivoojana.

MARTTI SALMINEN

maalari Kymin asunto-osastolta tulee 18. 12. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 23. 3. 1903. Yhtiön palvelukseen Kymin rakennusosastolle hän tuli v. 1917. Asunto-osastolla hän on työskennellyt v:sta 1952 lähtien.

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

JALMARI NEUVONEN

putkiseppä Kymin korjauspajalta täyttää 60 vuotta 24. 11. Hän on syntynyt Luumäeltä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1928 korjauspajalle, jossa hän on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt.

ANNA EKHMOLM

siivooja Kymin höyryosastolta täyttää 60 vuotta 9. 12. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1927. Hän on työskennellyt siivoojana eri osastoilla. Höyryosaston palvelukseen hän tuli tämän vuoden alusta. Hänen vapaa-aikansa kuluvat pääasiassa kodin ja kukkien hoitamisessa.

MARTTI KALERVO LEHTONEN

putkiseppä Kymin korjauspajalta täyttää 60 vuotta 10. 12. Hän on syntynyt

Ilmi Niku

Kalle Sirén

Adam Sirkka

Martti Salminen

Anna Ekholm

Pekka Linnankallio

Taimi Kurvinen

litissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1916 Voikan selluloosatehtaalle. Hän on työskennellyt myös Kuusaan ja Voikan sahoilla, Kymin rakennusosastolla ja selluloosatehtaalla. Nykyiseen toimensa Kymin korjauspajalle hän tuli v. 1940.

PEKKA LINNANKALLIO

mootorinhoitaja Voikan sähköosastolta täyttää 50 vuotta 24. 11. Hän on syntynyt Helsingissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1933 Kymin sähköosastolle. V. 1934 hän siirtyi Voikan sähkökorjaamolle sähköasentajan apulaiseksi. Mootorinhoitajana hän on toiminut v:sta 1935 lähtien yhtäjaksoisesti, lukuun ottamatta v. 1941 lyhytaikaista siirtoa Kuusaan voimalaitokselle. Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan mainittakoon shakki, urheilu ja uuttera puutarhatyö omakotitalossa.

MARTTI PAJARI

mootorinhoitaja Voikan sähköosastolta täyttää 50 vuotta 2. 12. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924 Kymin ulkotyöosastolle haapojen vuolijaksi. Tämän jälkeen hän työskenteli Kymin raitiotieosastolla, selluloosatehtaalla ja raken-

nusosastolla. V. 1933 hän tuli Kymin sähköosastolle ja siirtyi v. 1934 Voikan sähköosastolle mootorinhoitajaksi. Tässä toimessa hän on toiminut yhtäjaksoisesti, lukuun ottamatta lyhytaikaista siirtoa v. 1941 Kuusaan voimalaitokselle. Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan mainittakoon metsästyks ja kalastus.

TAIMI KURVINEN

siivooja Voikan talousosastolta täyttää 50 vuotta 3. 12. Hän on syntynyt Virolahdella. Yhtiön palvelukseen Voikan talousosastolle hän tuli v. 1942.

PAAVO KÄÄRIÄINEN

koneenhoitaja Voikan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 4. 12. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1927 rullamieheksi Voikan paperitehtaalle, jossa on työskennellyt lyhyitä keskeytyksiä lukuun ottamatta koko ajan. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin v. 1952. Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan mainittakoon mm. oman talon rakentaminen 'markan tontille'.

LEONARD LAHTELA

koneenhoitaja Kymin paperitehtaan yankee-koneosastolta täyttää 50 vuotta 5. 12. Hän on syntynyt Valkealassa.

Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1925 Kymin ulkotyöosastolle, josta v. 1927 siirtyi Kymin paperitehtaalle. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin v. 1948.

EINO MAUNO

Minton-koneenhoitaja Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 11. 12. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924 Kymin ulkotyöosastolle, josta parin vuoden päästä siirtyi korjauspajalle, jossa hän työskenteli kolmisen vuotta. Kymin selluloosatehtaalle hän tuli v. 1933 toimien alussa saksimiehenä. Vv. 1940—1955 hän työskenteli puhallinkoneenhoitajana. V:sta 1955 lähtien hän vuorotteli Minton-koneella ja puhallinkoneella. Minton-koneenhoitajana hän on toiminut v:sta 1959 lähtien. Aikaisempina vuosina hän oli innokas urheilija. Varsinkin hiihdossa ja juoksussa hän on saanut monta palkintoa. Nykyisin on puutarhanhoito hänen pääharrastuksestaan.

URHO NIEMI

kuorimon etumies Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 21. 12. Hän on syntynyt litissä. Yhtiön palvelukseen Kymin korjauspajalle hän tuli v. 1929.

Paavo Kääriäinen

Leonard Lahtela

Eino Mauno

Toivo Nissinen

Tyne Harju

Aatos Virtanen

Veikko Andersson

Sen jälkeen hän toimi mm. höyryas-
tolla lämmittäjänä kolme vuotta ja tuli
v. 1936 Kymin selluloosatehtaal-
le, jossa työskenteli pakkaajan apulaisena ja
myöhemmin jälkivuolijana. Kuorimon
etumieheksi hänet nimitettiin v. 1953.
Hän on hyvä ja tunnollinen työntekijä
ja on saavuttanut kuuluisuutta erin-
omaisena hiihtäjänä. Useasti hänen ni-
mensä on ollut lehtemme palstoilla
Kymi-Yhtymän hiihtomestaruuskilpailu-
jen yhteydessä, joihin hän on osallistu-
nut hyvällä menestyksellä lähes joka
vuosi ensimmäisistä v. 1936 pidetyistä
kilpailuista lähtien. Hänen nimissään on
kahdeksan TUL:n mestaruutta, toinen
sija Ounasvaaran viidelläkymppillä v.
1944, Jyväskylässä v. 1945 saavutta-
mansa Suomen mestaruus 50 km:n
hiihdossa ja v. 1946 ikämiesten mesta-
ruus 15 km:n hiihdossa. Hän on kil-
paillut neljästi Ruotsissa ja v. 1951
hän tuli kolmanneksi Tshekkoslovaki-
assa Tetran kisojen 50 km:llä.

HÖGFORSIN TEHTAAT

ERIK NYBERG

työkalusorvaaja Salon tehtaalta täyttää
60 vuotta 20. 11. Hän on syntynyt Sa-
lossa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v.

1936 työkalusorvaajaksi. Työtään hän
tekee tunnustusta saaneella tarkkuu-
della. Kunnalliseen elämään hän on ot-
tanut osaa kuului Salon kauppalan-
valtuustoon vv. 1946—1947. Osuus-
liike Tähkän edustajistoon ja hallituk-
seen hän on kuulunut vv. 1948—1954.
Nuorempana hän oli innokas urheilija,
ja hänen 'leipälajeinaan' olivat 100
metrin juoksu ja pituushyppy.

SAIMI MÄKINEN

siivooja lähettämöstä täyttää 60 vuotta
25. 11. Hän on syntynyt Ul. Pyhjär-
vellä. Tehtaan työhön hän tuli v. 1949
siivoojaksi.

TOIVO NISSINEN

insinööri, konepajakoulun rehtori täyt-
tää 60 vuotta 28. 11. Hän on syntynyt
Pietarissa. Teknilliset opintonsa hän
aloitti Turun Teollisuuskoulussa. Kone-
insinööriksi hän valmistui Tampereen
Teknillisestä opistosta v. 1923. Oltuaan
vuoden Hammarén & Co:n käyttöinsi-
nööriä Kyröskoskella hän siirtyi Ilma-
voimien palvelukseen, ja suoritti siellä
ansiokkaan työn Suomen sotilasilmailun
hyväksi. V. 1935 hän siirtyi siviili-
ilmailun palvelukseen. Hän suunnitteli
ja toteutti purjelento-opetuksen maas-

samme toimien Jämin koulutuskeskuk-
sen johtajana. Kansainvälisenä tunnus-
tuksena ilmailun hyväksi suorittamas-
taan työstä myönnettiin hänelle v.
1938 Harmon-patsas. V:sta 1947 läh-
tien on ins. Nissinen toiminut Hög-
forsin Tehtaan konepajakoulun rehtori-
na. Lukuisat ovat ne oppilaat, jotka
ovat hänen ansiokkaalla johdollaan
valmistuneet päteviksi ammattimiehiksi.
Varsinaisen työnsä ohella on rehtori
Nissinen uupumatta työskennellyt usei-
den seurojen ja yhdistysten johtolimis-
sä. Tehtaan Teknillisen kerhon puheen-
johtajana hän on toiminut vuosikym-
menen ajan. Hän on lisäksi kauppalan-
valtuuston sekä useiden lautakuntien
jäsen.

TYINE HARJU

siivooja Hyvinkään—Karkkilan rauta-
tiellä täyttää 60 vuotta 10. 12. Hän on
syntynyt Lopella. Hyvinkään—Karkki-
lan rautatien työhön hän tuli v. 1950
ja on lyhyitä aikoja lukuun ottamatta
toiminut korjaamon ja konttoreiden sii-
voojana Hyvinkäällä.

TYINE MANNINEN

hissinkuljettaja liesiosastolta täyttää 60
vuotta 19. 12. Hän on syntynyt Ul. Py-

Tauno Gröndahl

Lauri Hellgren

Kustaa Solo

Alma Tuovinen

häjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli v. 1949. Hän on toiminut mm. kattilaosastolla ja niklaamossa. Nykyisin hän on liesiosaston hissinkuljettajana.

AATOS VIRTANEN

meislaaja puhdistamosta täyttää 50 vuotta 8. 11. Hän on syntynyt Pusulassa. Tehtaan työhön hän tuli v. 1924. Suurimman osan ajasta hän on toiminut puhdistamossa, missä nykyisin puhdistaa maakaavaamon suuret valutuotteet.

VEIKKO ANDERSSON

malliviilaaja malliviilaamosta täyttää 50 vuotta 11. 11. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön malliviilaamoon hän tuli v. 1924.

TAUNO GRÖNDAHL

puristaja liesiosastolta täyttää 50 vuotta 25. 11. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli v. 1936. Hän on toiminut mm. emalilaitoksella ja liesiosastolla, jossa nykyisin toimii levyjen käsittelijänä.

Ahti Aspelin

LAURI HELLGREN

tekniikko, työnsuunnittelija suunnitteluosastolta täyttää 50 vuotta 25. 11. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan valimoon hän tuli työhön jo 14-vuotiaana. Vv. 1947—1948 hän kävi Helsingin Teknillisen koulun koneenrakennusosaston valmistuen teknikoksi. Päätettyään koulunkäyntinsä hän palasi jälleen tehtaan palvelukseen suunnitteluosastolle työnsuunnittelijaksi. Hän on innokas kuoromies kuuluen mm. kirkkuoroon. Utterasti ja innokkaasti on hän ottanut osaa myös Sotainvalidien Veljesliiton paikallisosaston toimintaan. Hän on kirkkoneuvoston jäsen.

KUSTAA SALO

kattilaliitteiden hioja valukattilaosastolta täyttää 50 vuotta 25. 11. Hän on syntynyt Tammelassa. Tehtaan työhön hän tuli v. 1927. Hän on toiminut kaavaajana ja levyradiaattoriosastolla. Oltuaan välillä poissa työstä hän palasi takaisin toimien nykyisin kattilaliitteiden hiojana.

AIMO KIVISALMI

kaavaaja valimosta täyttää 50 vuotta 29. 11. Hän on syntynyt Vihdissä. Tehtaan työhön kaavaamoon hän tuli v.

Arvo Koivikko

1937. Nykyisin hän kaavaa keskuslämmityskattiloiden liitteitä.

SUOMA YLI-SORILA

messinkiventtiilien kasaja Salon tehtaalta täyttää 50 vuotta 15. 12. Hän on syntynyt Suomenselällä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1952.

BERTTA SALMI

koneistaja konepajalta täyttää 50 vuotta 17. 12. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli v. 1941. Hän on toiminut mm. levyradiaattori- ja emaliosastoilla. Oltuaan välillä poissa työstä hän tuli v. 1955 konepajalle.

ALMA TUOVINEN

siivooja valimosta täyttää 50 vuotta 21. 12. Hän on syntynyt Pusulassa. Tehtaan työhön hän tuli v. 1935 valimoon, jonka kaavaamossa hän työskentelee aputyöntekijänä ja siivoojana.

HALLAN TEHTAAT

AHTI ASPELIN

työnjohtaja täyttää 50 vuotta 3. 12. Hän on syntynyt Viipurissa. Yhtiön pal-

Antti Nurkka

Kaarlo Varis

Helmi Vartiainen

velukseen hän tuli v. 1948 puujauho-tehtaalle mestariksi. V. 1958 hän siirtyi mestariksi kuivaamolle oltuaan välillä ulkotyöosaston ja kuljetusosaston palveluksessa.

SULO LOMMI

päällikkö-koneenhoitaja täyttää 50 vuotta 19. 12. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran v. 1929 lautatarhalle lotjamieheksi. Oltuaan välillä muutaman vuoden poissa ja työskennellyään selluloosatehtaalla hän tuli v. 1946 laivan kapteeniksi. Nykyään hän toimii hinaajalajaivassa sekä kapteenina että koneenhoitajana.

METSÄOSASTO

ARVO VILHELM KOIVIKKO

jarrumies Honkataipaleelta täyttää 70 vuotta 26. 11. Hän on syntynyt Pornaisissa pienviljelijän poikana. Yhtiön metsäosaston palvelukseen Honkataipaleelle hän tuli v. 1917 toimien aluksi maanviljelystöissä ja hevostiehenä. V:sta 1918 lähtien hän on työskennellyt jarrumiehenä ylikuljetusradalla. Hän on pitkänä palvelusaikanaan tunnollisesti hoitanut tehtävänsä. Varsinaisen työnsä ohessa hän viljelee omistamaansa pientilaa.

ANTTI NURKKA

metsätyönjohtaja Hevosojalta täyttää 60 vuotta 19. 12. Hän on syntynyt Savitaipaleella. Tultuaan v. 1920 metsäosaston palvelukseen hän työskenteli aluksi hakkuu- ja ajomiehenä ja myöhemmin mittamiehen tehtävissä. V. 1930 hänet nimitettiin työnjohtajaksi, jota tointa hän hoitaa edelleen Kymen hoitoalueen Hevosojan piirissä. Hän on vaatimattomalla luonteellaan ja maltillisella, harkitulla toiminnallaan saavuttanut työnantajan ja työtovereittensa luottamuksen. Hän on kuulunut Hevosojan kansakoulun johtokuntaan 10 vuoden ajan. Hän osallistui myös talvi- ja jatkosotaan.

SULO FREDRIK PARKKINEN

metsätyönjohtaja Mikkelistä täyttää 50 vuotta 22. 11. Hän on syntynyt Mikkelin maalaiskunnassa maanviljelijän poikana. Hän kävi keskikoulun Mikkelissä ja työskenteli sen jälkeen kotitilallaan

kunnes siirtyi metsäalalle. Aluksi hän toimi Mikkelin Puutavara Oy:n sahalla ylösottajana ja siirtyi sen jälkeen Osuupuun palvelukseen ollen tässä toimessa talvisodan syttymiseen saakka. Talvisodan aikana hän oli Lapin rintamalla ja jatkosodan Kannaksella. Innokkaana hiihtäjänä ja urheilumiehenä sekä erinomaisena suunnistajana hän sai suoritaakseen erittäin vaativia tehtäviä partioiden ja joukkueen johtajana saaden useita kunniamerkkejä. Sotilasarvoltaan hän on luutnantti. Yhtiömme palvelukseen työnjohtajaksi Saimaan hoitoalueen Juvan piiriin hän tuli v. 1946 ja on tässä toimessa edelleen. Esimerkiksi kelpavalla tarmolla ja antaumuksella hän on hoitanut tehtävänsä valvomilaa työmailla ja erityisesti ostomiehenä hän on saavuttanut metsänomistajien luottamuksen. Vapaa-ajan harrastuksista on suunnistus edelleen ensimmäisellä tilalla samoin kuin hiihtourheilu ja kalastus.

KAARLO VARIS

metsätyönjohtaja Pihtiputaalta täyttää 50 vuotta 9. 12. Hän on syntynyt Pihtiputaalla ja tullut metsäosaston palvelukseen v. 1933 metsätyönjohtajaksi Pihtiputaan piiriin. Käytyään Sippolan Metsäkoulun työnjohtajakurssin hän on ollut yhtäjaksoisesti vanhempana työnjohtajana samassa piirissä. Hänet tunnetaan paikkakunnalla erittäin rehtinä, ohkerana ja luottamusta nauttivana työnjohtajana. Hänen pääasiallisimpana työnään on ollut hakkuu-, ajo-, metsänhoito- ja uittotöiden valvonta. Urheilu on ollut vapaa-aikoina hänen pääharrastukseensa jo varhaisesta nuoruudesta saakka. Siitä ovat todisteena mm. SVUL:n Keski-Suomen piirin mestaruus 30 km:n hiihdossa sekä monet muut palkintosijat erilaisissa kilpailuissa. Vieläkin hän toimii aktiivisesti paikallisissa urheiluriennoissa.

JUANTEHDAS

ANNA SAAJANNE

diakonissa täyttää 50 vuotta 20. 11. Hän on syntynyt Impilahdella. Suoritettuaan Pitkärannan keskikoulun hän meni Sortavalan diakonissalaitokseen, mistä valmistui diakonissaksi v. 1940. Hän palveli aluksi Suomen Huollon sairaaloissa Ilomantsissa, Juankoskella, Kuopiossa, Eurajoella ja Helsingissä se-

kä Suomen Huollon ja Sisälähetysseuran sairaalassa Sortavalassa. Sodan jälkeen hän oli hoitajana Paimion internointileirillä siirtyen sieltä Kuopion kaupungin kunnalliskodin sairaosastolle. Juantehtaan palvelukseen hän tuli v. 1946, mistä alkaen hän on hoitanut tehtaamme diakonissan tointa. Vuosina 1948—1949 hän suoritti Oulun lääninsairaalassa kahdeksan kuukautta kestävästä täydennyskursin. Hän on osallistunut myös seurakunnalliseen diakonia-toimintaan.

HELMI VARTIAINEN

puhdistaja täyttää 50 vuotta 29. 11. Hän on syntynyt Juankoskella ja ollut tehtaan palveluksessa vuodesta 1924 enimmäkseen tilapäisenä työntekijänä hoidellen välillä kotoisia askareitaan. V:sta 1958 alkaen hän on ollut yhtäjaksoisesti työssä toimien nykyisin ulkotyöosastolla puhdistajana.

Manan majoille

Syyskuun 2 päivänä kuoli kotonaan Kuusankoskella pitkäaikaisen sairauden jälkeen mestari Urho Tohka Kymen paperitehtaalta. Hän oli syntynyt Valkealassa 2. 8. 1902. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1917 Kymen ulkotyöosastolle, josta seuraavana vuonna siirtyi Kymen paperitehtaalle. Mestariksi hänet nimitettiin v. 1953. Tunnollista päivätyönsä päättänyttä jäivät kaipaamaan lähinnä puoliso ja kolme poikaa, joista kaksi perheineen.

Urho Tohka

Toimituksen tuolilta

Toimitusta on viime aikoina ilahdutettu useilla harjannostajaiskutsuilla. Ja mielihyvin ne otetaan vastaan. Aina Juantehtaalla saakka on käyty juhlimassa.

Pääasia harjannostajaisissa on tietenkin se, että voidaan todeta rakentamisen edistyneen kurkihirteen saakka. Ensimmäinen on painuttu maan sisään ja sitten lähdetty ponnistelemaan ylöspäin ja nyt ovat rakennuksen ääriviivat suurin piirtein nähtävissä. Kelpaa vetää lippu salokoon ja istahtaa pitopöydän ääreen. Syödään ja juodaan — ei sentään olutta vahvempaa — ja nostetaan ryntäitä, kun kuullaan millainen määrä sementtiä, rautaa, nauvoja, tiiliä ja puutavaraa on tarvittu. Tavallisesti päivänankarille kohdistetussa onnittelupuheessa mainitaan tuollaisia numerollisia elämäkertatietoja. Sivullinen ei niistä kylläkään saa oikein tolkkua, mutta tietenkin rakennusmies ymmärtää lukujen suuruuden ja niiden taakse kätkeytyvät työtunnit ja vaiivannäön. Paljonpa tarvittiin tykötarpeita, mutta onhan tuossa talossa näköäkin, tuumii hän. On se sentään eri touhua tämä rakentaminen. Kun aikansa töitä paiskii, niin kyllä jälkikin näkyy ja siinä myös pysyy.

Harjannostajaisten ohjelma on tavallisesti saman kaavan mukainen. Ensimmäinen puhuu rakennuttaja, sitten rakentaja ja lopuksi luottamusmies esittää työntekijöiden kiitokset. Toisinaan joku muukin innostuu puhumaan. Hyvän tavan mukaisesti kiitetään puolin ja toisin ja toivotaan työn edistyneen hyvin loppuun saakka. Mutta jos puhuja osaa sujauttaa puheensa lomaan hieman huumoria, niin se se vasta poikaa on. Harjannostajaisväen mieli on herkässä ja

palkkioksi puhuja saa sellaisen hyväksyvän naurunremahduksen, että vaalipuhuja ei osaisi unissaankaan sellaista suosiota kuvitella.

Juantehtaalla Karjalankosken voimallisuuden harjakaisissa ins. Timgren viljeli tuollaista leppoista huumoria. Hän tuntee omansa ja tietää, että Savossa vakavakin asia höyrytetään kokkapuheilla. Harjannostajaisissa tämä tapa on paikallaan muuallakin. Onhan se tuollainen remseä juhla, joka mukavasti katkaisee arkisen, ahkeran työn touhun.

Ja saatiin Juankoskella nauttia muustakin. Tietysti pöydän antimet kuuluivat asiaan, mutta sen lisäksi oli myös torvisoitto. Mitä olisikaan juhla Juankoskella ilman raikuvaa torvimusiikkia. Seuratalon juhlat alkavat todella juhlallisesti. Väli-verho avautuu ja siinä istuu metsäkullisten keskellä ikioma soittokunta ja räväyttää alkumarssin ja sitten keveämpiä ja haikeampia säveliä aina lomaan. Mukavalta tuntui soitto harjannostajaisissakin.

Eivät ole sävelelliset yritykset ihan tuntemattomia täällä Kuusaalakaan, vaikka juhlat eivät välittömyydessään ja ohjelman runsaudessa vedäkään vertoja Juankosken harjakaisille. Muurari Eemeli Mikkonen on ainakin pariin kertaan kehoittanut lopuksi laulamaan ja ottanut itse johdon käsiinsä. Ilmoille on kajahnut 'Työ Suomen hyväksi' uhratkaamme'. Laulu on lähtenyt komeasti liikkeelle, mutta loppu ei ole mennyt yhtä hyvin, kun sanat ovat hukkaantuneet. Ei ole tainnut monikaan kansakoulusta päästyään harastaa yhteislaulua. Yritys on joka tapauksessa paikallaan ja toivotamme Eemeli Mikkoselle parempaa menestystä seuraavilla kerroilla.

*

Sopivan laulun on myös Eemeli Mikkonen valinnut. Kyllä rakenta-

minen on työtä Suomen hyväksi. Se on sitä kaikkein konkreettisinta rakentamista. Rakennetaan uusia kohteja, uusia tehtaita, uusia virastoja, uusia laitoksia. Sillä tavalla luodaan entistä ehompaa Suomea. Muuttukoon rakentaminen myös henkiseksi rakentamiseksi, pyrkimykseksi työskennellä kaikessa tämän maan ja kansan parhaaksi. Se saattaa kuulostaa kuluneelta fraasilta, mutta ohjeeksi se kelpaa yhtä hyvin nyt kuin joskus aikaisemmin.

*

Mutta vielä sananen varsinaisten rakennusmiesten touhuista. Tällä hetkellä tuntuu siltä kuin olisi pantu päämääräksi tämän maailman saaminen valmiiksi. Kaikkiällä rakennetaan ja aivan amerikkalaisella vauhdilla. Kaivinkoneet möyryävät kuono savessa, betonimyllyt pyöriä jyräävät, autot sekä trukit kiidätävät kuraa betonimiehille ja nosturit nostelevat tiilipaketit ja rakennuslevyt yläilmoihin. Niin on muuttunut maailma, Eskoseni. Niin se on muuttunut täällä Kuusankoskella kuin Juankoskellakin. Samalla tavoin kuin täällä etelässä nosturi on ilmestynyt montun ääreen rakentajien avuksi, se kurkottelee pitkää kaulaansa myös Juankoskella. Yhtä uudenaikaista on rakentaminen siellä pohjoisemmalla leveysasteella ja yhtä kauniita ovat tulokset kuin täällä etelässä.

Kunhan Juankoskella nyt menelään olevat rakennukset saadaan valmiiksi, on paikallaan niiden esittely lehdessemme. Siinä määrin ne muuttavat Juankosken kasvoja. Sen verran tässä jo kerromme, että kyllä keskustaan on kohoamassa sellainen komea liikekeskus, että se komistaisi mitä kaupunkia tai kaupapalaa tahansa.

Terveisemme sekä kuusankoskelaisille että juankoskelaisille rakentajille.

